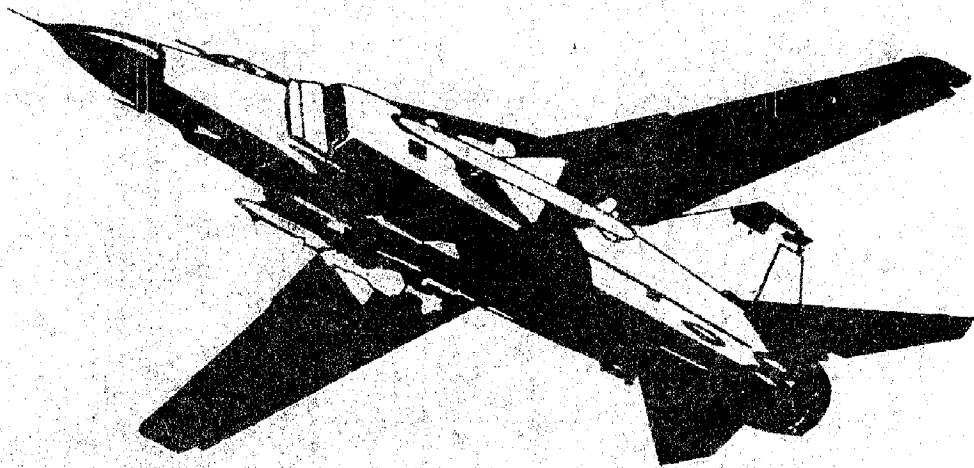

KONINKLIJKE LUCHTMACHT

INLICHTINGEN

SAMENVATTING

(ISAM) 7183

Uitgegeven door de Luchtmachtstaf

Afd. Inlichtingen en Veiligheid

Ex.Nr. 72

MINISTERIE VAN DEFENSIE
LUCHTMACHTSTAF

2516 BA 's-Gravenhage, 15-08-83
Binckhorstlaan 135
Tel. 070 - 493591

Afd.: Inlichtingen en
Veiligheid.

Aan:

Nr. : AIV / 0964 / K-83

Zie verzendlijst.

INLICHTINGENSAMENVATTING

ISAM 7/83

Deze ISAM is een nationaal inlichtingendokument.
Behoudens voorafgaande toestemming van het
Hoofd van de Afdeling Inlichtingen en Veiligheid van
de Luchtmachtstaf mag de inhoud niet:

- A. ter inzage worden gegeven aan buitenlanders;
- B. ten overstaan van buitenlanders in discussie
worden gebracht;
- C. worden gekopieerd.

[REDACTED]

VERZENDLIJST, behorende bij Inlichtingsamenvatting nr. AIV/0964/K-83,
d.d. 15 augustus 1983.

<u>Aan:</u>	<u>Ex.nr.:</u>
Chef Staf (Luchtmacht) van de Inspecteur Generaal der Krijgsmacht	1 *)
Chef Defensiestaf t.a.v. Hoofd Afd. Inl. en Veiligheid	2
C- CTL	3
C- Vlb Soesterberg	4
C- Vlb Leeuwarden	5
C- 322 Squadron)	6
C- 323 Squadron) d.t.v. C- Vlb Leeuwarden	7
C- GPLV/Vlb Deelen	8
C- 298 Squadron)	9
C- 299 Squadron) d.t.v. C- GPLV/Vlb Deelen	10
C- 300 Squadron)	11
C- Vlb Volkel	12
C- 311 Squadron)	13
C- 312 Squadron) d.t.v. C- Vlb Volkel	14
C- 306 Squadron)	15
C- Vlb Twenthe	16
C- 313 Squadron)	17
C- 315 Squadron) d.t.v. C- Vlb Twenthe	18
C- Vlb Gilze Rijen/Eindhoven	19
C- 316 Squadron)	20
C- 314 Squadron) d.t.v. C- Vlb Gilze Rijen/Eindhoven	21
C- 12 GGW	
C- 3 GGW	22+23+24
C- 5 GGW	25+26
C- CRC/Mi1ATCC	27+28
C- LVMG	29+30
C- 1 LK t.a.v. C- ASOC	31
C- CLO	32+33
C- DSM/Vlb Woensdrecht	34+35
C- LUOS t.a.v. C- NBC-opleidingen	36
C- LIMOS	37
C- LETS)	38
C- KKSL)	39
C- KLS tevens Vlb Ypenburg	40
Directeur Luchtmacht Stafschool	41

Lumat Washington

	<u>Ex.nr.:</u>
Lumat Washington (tvs ter circulatie Defat en Lamat)	42 *)
Defat Oslo	43 *)
Defat Ottawa	44 *)
Defat Londen (tvs ter circulatie Lamat en Adj. Lumat)	45 *)
Lumat Bonn (tvs ter circulatie Defat en Marat)	46 *)
Defat Belgrado	47 *)
Lalumat Parijs (tvs ter circulatie Defat)	48 *)
Defat Warschau	49 *)
Defat Ankara	50 *)

I.a.a.:

Voorzitter van het Comité Verenigde Inlichtingen- diensten Nederland	51
Hoofd MARID	52
Hoofd LAMID	53+54
Hoofd IDB d.t.v. KLu Liaison Officier	55
Hoofd BVD t.a.v. [REDACTED]	56
DPKLu	57
DMKLu	58
DEBKLu - SCFin/PSCFin - SCAut - SCOrg	59
HPMV Brussel	60
NAK AFCENT t.a.v. Maj [REDACTED]	61
NAK 2ATAF t.a.v. Lt-Kol [REDACTED]	62
Neth. Support Unit AAFCE t.a.v. Lt-Kol [REDACTED]	63
C- 1 LVG	64
NTC KLu Liaison Officier	65
C- Verbindings Afd. Arnhem t.a.v. Hoofd TOC/EOV	66

Intern aan:

BDL - PCLS - SCO - SCPL	67
H- AOD)	
H- ALBV)	
H- AV)	68 *)
H- AOB	
H- APL	69
H- Sectie Contra-Inlichtingen	70
AIV/INL Bibliotheek	71
Circulatie ex. AIV	72
	73

*) Ter info, daarna retour aan het Hoofd van de Afdeling Inlichtingen en Veiligheid van de Luchtmachtstaf.

INHOUDSOPGAVE

	<u>Blz.:</u>
<u>HOOFDSTUK I - CURRENT INTELLIGENCE</u>	I.1
<u>VLIEG- EN OEFENACTIVITEITEN IN DE "FORWARD AREA"</u>	I.1
- Oefeningen	I.1
- BACKFIRE-"deployment" naar de "Forward Area"	I.1
- Sowjet "Forward Area-deployments"	I.2
- Vlieg-grensincidenten	I.2
- Oefenprogramma met inzet van "Remotely Piloted Vehicles"	I.2
<u>SLAGORDE/ORGANISATIE</u>	I.2
- Wijzigingen in Pools Taktisch Korps	I.2
<u>SLAGORDE-MUTATIES/VLIEGTUIGEN</u>	I.3
- Conversie van een tweede FINOW-Sqn. (GSFG-LSK) naar de FOXBAT-E	I.3
- Mogelijk nieuw BACKFIRE-regiment op ORSHA (BEMD)	I.3
<u>LUCHTVERDEDIGING/TRAINING/OEFFNINGEN/TAKTIEK</u>	I.3
- Operationele status van de FLOGGER-wing PEENEMUNDE (NVA-LSK/LV)	I.3
- Mogelijke rolwijziging van het jagerregiment ALTENBURG (GSFG-LSK)	I.5
- Bestrijding van (gesimuleerde) AWACS door NVA-LSK/LV en Tsjechische LSK	I.5
<u>LUCHTVERDEDIGING/NIEUWE WAPENSYSTEMEN</u>	I.6
- Sowjet AWACS ontwikkelingen	I.6
<u>OFFENSIEVE LSK/NIEUWE WAPENSYSTEMEN/TAKTIEK/TOEPASSING</u>	I.6
- Gebruik van zowel chaff als flares door Sowjet jabo's	I.6
- Beschermingsmaatregelen van Sowjet helikopters	I.7
- Laser-Geleide bommen	I.7
- Sowjet "Cruise Missile"-ontwikkelingen	I.7

	<u>Blz.:</u>
<u>INFRASTRUCTUUR</u>	I.7
- "Double type"-shelters	I.7
- Vliegveld LAAGE (NVA-LSK/LV)	I.9
- Vliegveld TROLLENHAGEN (NVA-LSK/LV)	I.9
- Vliegveld BRAND (GSFG-LSK)	I.11
- Vliegveld OSLA (VVS-LL LEGNICA)	I.11
- SA-5 opstelling in ROSTOCK	I.11
 <u>LSK/ALGEMEEN</u>	 I.12
- HELIX-ontwikkelingen	I.12
- BACKFIRE-productie	I.13
 <u>MILITAIR/ALGEMEEN</u>	 I.13
- Opslagplaatsen voor nucleaire wapens in NSWP-landen	I.13
 <u>BURGERLUCHTVAART</u>	 I.14
- Eerste transatlantische vlucht van een AEROFLOT IL-86 CAMBER	I.14
 <u>OVERIGE GEBIEDEN</u>	 I.15
- Tsjaad historie en huidige ontwikkelingen	I.15
 <u>BIJLAGEN, behorende bij Hoofdstuk I</u>	 4 (4 blzn.)
 <u>HOOFDSTUK II - SOWJET RUIMTEVAARTPROGRAMMA/ "HIGHLIGHTS" IN 1982</u>	 II.1 - II.11
 <u>HOOFDSTUK III - ONTWIKKELINGEN IN HET SOWJET/ OOSTDUITSE VLIÉGERTRAININGSPROGRAMMA</u>	 III.1 - III.12
 <u>HOOFDSTUK IV - ANTI-DEMOCRATISCHE STROMINGEN</u>	 IV.1 - IV.7

HOOFDSTUK I - CURRENT INTELLIGENCE

VLIEG- EN OEFENACTIVITEITEN IN DE "FORWARD AREA"

1. De vlieg- en oefenactiviteiten in de "Forward Area" gaven over het algemeen een wat lager niveau te zien, dan voor deze (drukke) tijd van het jaar gebruikelijk. Naast diverse (routine-) LVD-oefeningen trokken twee oefeningen de aandacht, m.n. een in het kader van de CBMs aangekondigde oefening van de GSFG en de multinationale LVD-oefening "SOMMERGEWITTER '83", van welke laatste de daadwerkelijke oefeningsfase in augustus plaats vond. (zie para 2). Een "highlight" vormde de eerste "deployment" van BACKFIRES naar een vliegveld in de DDR (zie para 3).

2. Oefeningen. Naast talrijke, meestal kleinere (routine-) LVD-oefeningen en zgn. "mobility-exercises", vonden twee meer belangrijke oefeningen plaats, t.w.:

- a. Gezamenlijke oefening van de GSFG. Deze oefening, waaraan mogelijk 26000 man deelnamen, was door de Sowjets in het kader van de zgn. 'vertrouwenwekkende maatregelen' (CBMs) aangekondigd voor de periode 25-30 juli. Het oefeningsgebied was gelegen in de centrale DDR. Na diverse voorbereidingen kwam de eigenlijke oefening (practische deel) pas op 28 juli op gang en vond zijn einde op 29 juli. Door sterke gevechtselementen van 57 Gde Mechdiv en 79 Gde Tkdiv/8 Gde Lr werden op tenminste twee verschillende plaatsen de rivier de Elbe en het Elbe-Havel kanaal onder tactische omstandigheden overschreden van westelijke in oostelijke richting. Deze operatie vond plaats in het zuidelijke deel van het oefengebied LETZLINGERHEIDE en het noordelijke deel van het oefengebied ALTENGRABOW. De oversteek werd voorafgegaan door een luchtlanding in de diepte uitgevoerd door een luchtlandingsstormeenheid ter sterkte van een bataljon. Onmiddellijk na de oversteek vond een opmars in oostelijke richting plaats, via het oefengebied ALTENGRABOW tot aan het oefengebied JUETERBOG. Alle operaties werden intensief gesteund door Tactische Luchtstrijdkrachten en diverse gevechts- en logistieke helicoptereenheden. Het is tot op dit moment nog niet bekend of en in hoeverre er nieuwe tactieken en/of technieken zijn beproefd.
- b. SOMMERGEWITTER '83. Deze multinationale LVD-oefening, waarvan de voorbereidende maatregelen zich over langere tijd uitstrekten, vond plaats op 3 augustus. Deze jaarlijks terugkerende oefening beslaat over het algemeen het gehele westelijk deel van het WP-gebied, met van jaar tot jaar verschillende accent-gebieden. Dit jaar lag de nadruk op de samenwerking van de diverse LVD-componenten in het gebied langs de Oostzee, m.n. het noordelijk deel van de DDR en Polen. In het kader van deze oefening vonden diverse "re-deployments" plaats, waarvan die van een Poolse jagereenheid naar een Sowjet basis in de DDR (DAMGARTEN) opmerkelijk was.

3. BACKFIRE-"deployment" naar de "Forward Area". Op 26 juli landden 9 BACKFIRES (TU 22M) op het GSFG vliegveld TEMPLIN. De volgende dag

keerden de

keerden de bows weer terug naar hun thuisbasis. Het was de eerste keer dat BACKFIRES op een veld in de DDR landden. Het is niet ongevoon dat BACKFIRES in het luchtruim van de "Forward Area" vliegen, dit jaar kon dit reeds 9 maal worden waargenomen. In de beide voorgaande jaren werden ook regelmatig BACKFIRE-vluchten boven de "Forward Area" gesignaleerd. Opmerkelijk is het feit dat nu reeds voor de derde keer dit jaar middelzware bommenwerpers uit de USSR op velden in de DDR landden. Op 12 mei betrof het 10 BADGERS en 5 BLINDERS, die resp. op MIROW en TEMPLIN landden en op 2 juni landden 13 BLINDERS eveneens op TEMPLIN. De omstandigheid, dat bij elke "deployment" van mibows naar de "Forward Area" het veld TEMPLIN betrokken was, duidt erop, dat dit veld als belangrijk "staging"-veld voor bows een functie vervult.

4. Sowjet "Forward Area-deployments". Door de Sowjets wordt de laatste tijd bijzondere aandacht besteed aan het verplaatsen van squadron/regiment-formaat eenheden tussen de USSR en de "Forward Area", alsmede binnen het gebied van de "Forward Area" zelf. Het aantal van deze verplaatsingen is in 1983 al hoger dan het totaal van de afgelopen drie jaren. Deze trend duidt erop dat de Sowjets meer waarde gaan hechten aan het opereren vanaf andere bases dan de thuisbasis. Naar verwachting zal de frequentie van dit soort "deployments" op dit niveau blijven en mogelijk nog toenemen.

5. Vlieg-grensincidenten. Ook deze maand werden diverse vlieg-grensincidenten waargenomen, waarop door zgn. luchtruimbeveiligingsjagers en helicopters van het WP (alert-force) uitgebreid werd gereageerd. Meestal betreft het hier kortstondige grensoverschrijdingen van lichte vliegtuigen, helicopters en zweefvliegtuigen. Een enkele maal komt het tot een gedwongen landing, soms na het afvuren van waarschuwingsschoten.

6. Oefenprogramma met inzet van "Remotely Piloted Vehicles" (RPVs). Deze maand werd het inmiddels jaarlijkse oefenprogramma met "Remotely Piloted Vehicles" (RPVs) door de GSFG in de DDR gestart. De oefeningen vonden zowel boven het troepen-oefengebied WITTSTOCK als boven het vlieg-oefengebied GADOW-ROSSOW plaats. Vergeleken met soortgelijke oefeningen in de afgelopen jaren (zie ISAM 7/80, 7/81 en 8/81) zijn er slechts 2 onderdelen van het programma gewijzigd, nl. de hoogte waarop de RPVs vliegen en het type volgvliegtuig. In het verleden werden FITTERS en MONGOLS ingezet, terwijl nu van FLOGGERS-G gebruik werd gemaakt. De hoogten waarop de RPVs dit jaar vlogen lagen gemiddeld tussen de 600 m en 800 m, tegen + 300 m in het verleden. De snelheid lag nog steeds tussen 800 en 980 km/u en de landing geschiedde na een vluchtduur van 12 tot 14 minuten, na een "pitch up", met de parachute.

SLAGORDE / ORGANISATIE

7. Wijzigingen in Pools Taktisch Korps. Sinds eind 1982 hebben zich in de organisatie van het Pools Taktisch Korps (POZNAN) enige wijzigingen voorgedaan, gepaard aan een hergroepering van het vliegtuigbestand. Tot die tijd beschikten beide jabowdivisies (PILA en SMARDZKO) ieder over een verkenningsrgt, uitgerust met FISHBED-H en FAGOT/FRESCO. Alle FISHBEDs-H (36) behoren thans tot het verkenningsrgt SOCHACZEW-BIELICE, dat rechtstreeks onder het Korps valt. Het jabowrgt BYDGOSZCZ (voorheen onder het Korps) is

thans gesubordineerd

thans gesubordineerd aan de jabowdiv. SMARDZKO. Op POWIDZ wordt naast het FITTER-C jabowrgt (dat rechtstreeks onder het Korps valt) een nieuwe jaboweenheid opgericht, uitgerust met FRESCOs-B/C, hetgeen de divisie PILA dezelfde organisatie zal geven als de divisie SMARDZKO. Hiermede zal het nog resterende verk.rgt. van POWIDZ (uitgerust met FAGOTs) waarschijnlijk wel uitfaseren. Ter toelichting zijn in de bijlagen A en B de oude en nieuwe organisatie weer-
./

SLAGORDE MUTATIES / VLIEGTUIGEN

8. Conversie van een tweede FINOW-sqn (GSFG-LSK) naar de FOXBAT-E. In de afgelopen periode is bevestiging verkregen over de conversie van het tweede FLOGGER-sqn van het jagerrgt FINOW naar de FOXBAT-E. Vliegers van dit sqn zijn al waargenomen op de FOXBAT, terwijl inmiddels 8 FLOGGERS naar de USSR werden afgevoerd.

Commentaar: Vermoedelijk zullen in de komende periode meer FOXBATs-E worden toegevoegd aan het vliegtuigbestand van FINOW, zodat te verwachten valt dat het tweede squadron binnenkort volledig overgeschakeld zal zijn op de FOXBAT-E. Of uiteindelijk het gehele regiment naar de FOXBAT-E zal converteren, moet worden afgewacht.

9. Mogelijk nieuw BACKFIRE-regiment op ORSHA (BEMD). Er zijn sterke aanwijzingen dat op het veld ORSHA in het Belorussische Militaire District de daar aanwezige BADGERS binnenkort door BACKFIRES vervangen zullen worden. Men is begonnen de startbaan tot 3000 m te verlengen en ook zijn containers, die de AS-4 KITCHEN bevatten, op ORSHA gesignaleerd. De AS-4 is het lucht-grond GW, dat door de BACKIFRE kan worden meegevoerd. Bovendien zijn de vliegactiviteiten sinds april dit jaar sterk gedaald en is onlangs een BACKFIRE-C op ORSHA gezien. Als ORSHA inderdaad converteert naar de BACKFIRE, dan is dit veld het tweede met dit vliegtuig in de TARTU bommenwerper-divisie. Het is daarmee eerder met de conversie dan BOBRUYSK, welk veld aanvankelijk geacht werd als tweede veld te converteren.

LUCHTVERDEDIGING / TRAINING / OEF. / TAKTIEK

10. Operationele status van de FLOGGER-wing PEENEMUENDE (NVA-LSK/LV). De jagerwing PEENEMUENDE van de NVA-LSK/LV (officiële benaming "Jagdfliegergeschwader 9, HEINRICH RAU") is de eerste NSWP eenheid, die volledig met FLOGGERS is uitgerust. De conversie van FISHBED-Jex naar de FLOGGER-B/G, voltrok zich over een tijdsperiode van $\pm 4\frac{1}{2}$ jaar, tussen juni '78 en januari '83. Het 1e sqn converteerde in 1978 naar het type -B, de overige 2 sqns resp. in 1982 en 1983 naar het type -G. In totaal bedraagt het vliegtuigbestand thans 12 FLO-B, 36 FLO-G en 6 FLO-C. Het aantal vliegers schommelt tussen de 59 en 65.

FOTO:

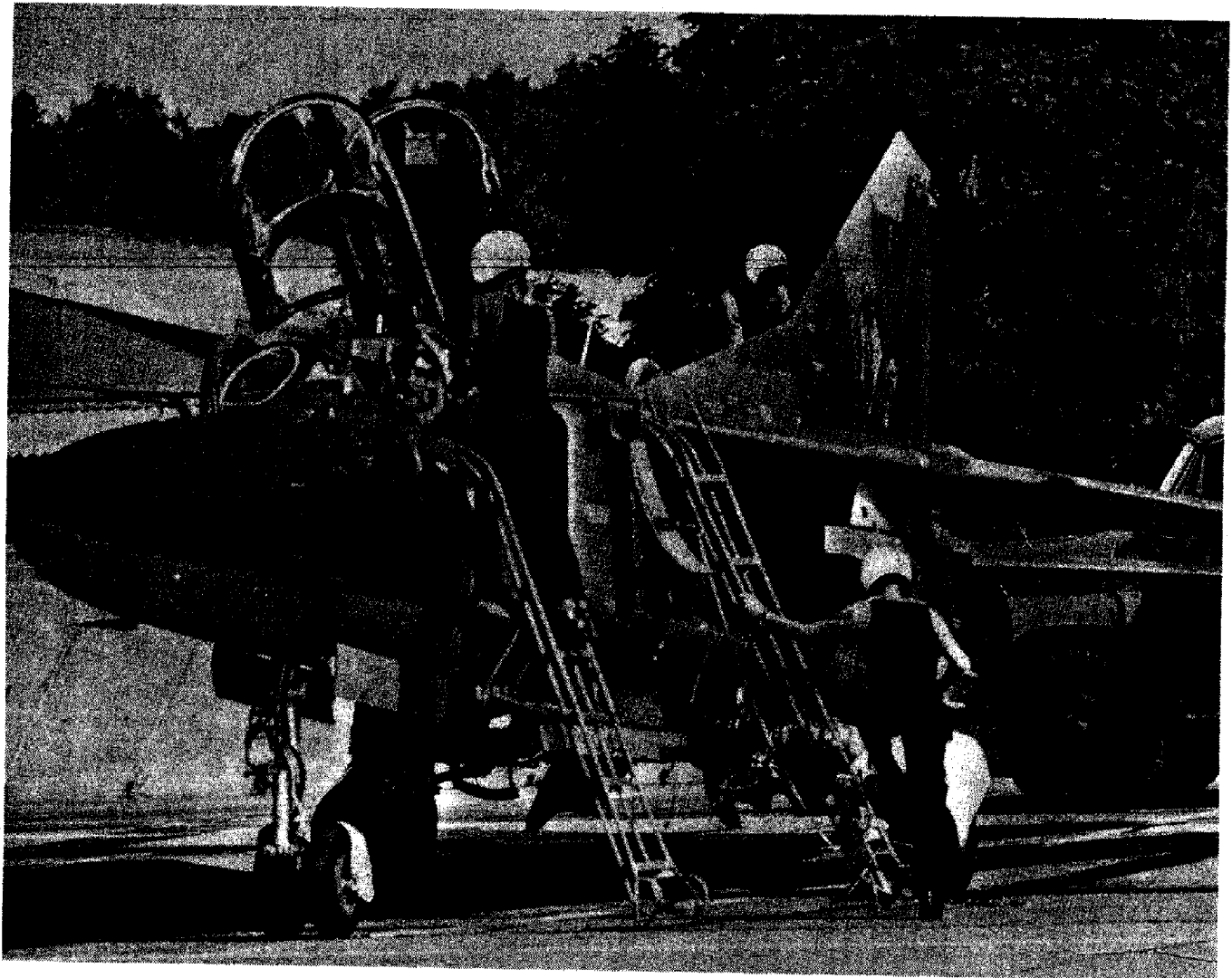

FOTO: FLOGGER-C NVA-LSK/LV.

11. Recent zijn gedurende twee maanden de vliegactiviteiten nader geanalyseerd en uit deze analyse blijkt dat de wing PEENE-MUENDE nog niet volledig operationeel inzetbaar is. Eerdere waarnemingen werden bevestigd, dat + 17 vliegers behoren tot de zgn. 1e categorie (volledig inzetbaar). 28 vliegers vlogen in deze periode minder dan 5 onderscheppingsvluchten (primaire rol) en sommige zelfs in het geheel niet.

12. In totaal

12. In totaal werden ruim 1100 sorties gevlogen (totale activiteiten) waarvan 328 in de primaire rol (LVD) en 56 in de secundaire rol ("ground attack"). Bij de LVD-sorties lag het zwaartepunt op onderscheppingen op middelbare hoogte (81%). De meest voorkomende taktiek/techniek betrof een "STERN ATTACK" met hoogteverschil ("look up") met inzet van lucht-lucht GWS. De meest voorkomende hoogten waren:

- a. [REDACTED]
- b. [REDACTED]
- c. [REDACTED]

De minimale operatiehoogte bedroeg 300 m, de maximale 14350 m.

13. Nachtelijke sorties werden door 17 vliegers (zie pt 11) uitgevoerd, waarvan 7 er vijf of meer uitvoerden. In totaal betrof het 58 opdrachten, waarvan 49 op middelbare hoogte. Activiteiten in het beoefenen van de "secondary"-rol (56 sorties) bedroegen 14% van de gevechtstraining of wel 4,8% van de totale activiteiten. In totaal namen 21 vliegers aan deze activiteiten deel. Aanvallen werden gedaan op een nabij het veld gelegen range, met boordkanonnen, ongeleide raketten en bommen.

14. Mogelijke rolwijziging van het jagerregiment ALTENBURG (GSFG-LSK). Nadat in ISAM 6/83 reeds melding was gemaakt van een rolwijziging van het jagerregiment ZERBST, blijkt dat eenzelfde wijziging zich bij het jagerregiment ALTENBURG voordoet. Als interceptie-eenheid werd door ALTENBURG in het afgelopen half jaar hoofdzakelijk het aanvallen van gronddoelen beoefend.

15. Ter illustratie volgen hierna de cijfers in % van de totale vliegactiviteiten voor zowel ZERBST als ALTENBURG:

	1982	1983 (1e halfjaar)
a. ALTENBURG	onderschepping: 32,3% gronddoelen : 8,2%	onderschepping: 9,0% gronddoelen : 23,5%
b. ZERBST	onderschepping: 30,6% gronddoelen : 8,0%	onderschepping: 9,5% gronddoelen : 35,2%

De hierboven beschreven rolwijziging staat mogelijk in verband met de invoering van een nieuw vliegtuig op beide velden. Het gedurende langere tijd afwezig zijn van een aantal vliegers op ALTENBURG zou kunnen wijzen op een omscholing.

16. Bestrijding van (gesimuleerde) AWACS door NVA-LSK/LV en Tsjech. LSK.

[REDACTED]

slechts zelden

LUCHTVERDEDIGING / NIEUWE WAPENSYSTEMEN

17. Sowjet-AWACS ontwikkelingen. Uit de aanwezigheid van een IL-76/MAINSTAY op het vliegveld van TASHKENT, valt af te leiden dat het aantal vliegtuigen van dit type spoedig vier zal zijn. Als dit inderdaad het geval is, dan zou dat betekenen dat de produktie van de voorserie is begonnen. Het verfschema van deze vierde MAINSTAY was afwijkend van de vorige drie. Naar verwachting zal de eerste MAINSTAY medio 1984 operationeel zijn, terwijl in het begin van de negentiger jaren enige tientallen vliegtuigen van dit type in operationele dienst kunnen zijn.

OFFENSIEVE LSK / NIEUWE WAPENSYSTEMEN / TAKTIEK / TOEPASSING

18. Gebruik van zowel chaff als flares door Sowjet jabows. Tijdens een onlangs waargenomen oefening werd voor 't eerst het gebruik door Sowjet jabows vastgesteld van zowel chaff als flares tegen onderscheppende jagers. Boven de PEENEMUENDE-range voerden vijf FLOGGERS-G van het jagerrgt WITTSTOCK (GSFG-LSK) 'een vs. een'-intercepties uit ("forward and rear-hemisphere attacks from above") op vijf FITTERS-H van het jabowrgt TEMPLIN (GSFG-LSK).

20. Beschermings-

20. Beschermingsmaatregelen Sowjet helicopters. Mede als gevolg van ervaringen opgedaan in Afghanistan worden de in de DDR gestationeerde Sowjet gevechtshelicopters uitgerust met voorzieningen om de kwetsbaarheid te verminderen. Tot nu toe toegepaste tactieken/technieken omvatten het vliegen op zeer lage hoogte, het gebruik van verf met een lage infra-rood waarde en toepassing van "Radar Warning Receivers". Sinds eind 1982 zijn enkele modificaties onderkend. Deze omvatten infra-rood "Counter Measures" ("jammers"), "chaff- and flare launchers" en een voorziening om de uitlaatgassen af te schermen.

21. Laser-Geleide bommen. Op 12 juli werd voor de eerste maal de inzet van Laser-Geleide bommen waargenomen. Twee FLOGGERS van het jaborregiment FINSTERWALDE (GSFG-LSK), die deelnamen aan een omvangrijke training op de GADOW-ROSSOW-range (DDR), wierpen de bommen af op een hoogte van 1000 meter. Eveneens opmerkelijk tijdens deze oefening was de inzet van chaff, waarvan veelvuldig gebruik gemaakt werd.

22. Sowjet "Cruise Missile"-ontwikkelingen. In de Sowjet-Unie werkt men momenteel aan de ontwikkelingen van drie types "Cruise Missiles", t.w.:

- a. Het GLCM SSC-X-4, welk in 1984 of 1985 operationeel kan worden.
- b. Het ALCM AS-X-15, deze kan in 1984 operationeel worden en zal naar verwachting 1984/1985 op de BACKFIRE, midden 1985 op de BEAR en in 1986 op de BLACKJACK worden ingezet.
- c. Het SLCM SS-NX-21, een kruisraket die eind 1983/in de loop van 1984 op de VICTOR III-schepen operationeel zal worden.

Commentaar: Bovenstaande dient te worden gelezen als een aanvulling/correctie van het gestelde terzake in ISAMs 2/83 en 3/83 op grond van recente informatie.

INFRASTRUCTUUR

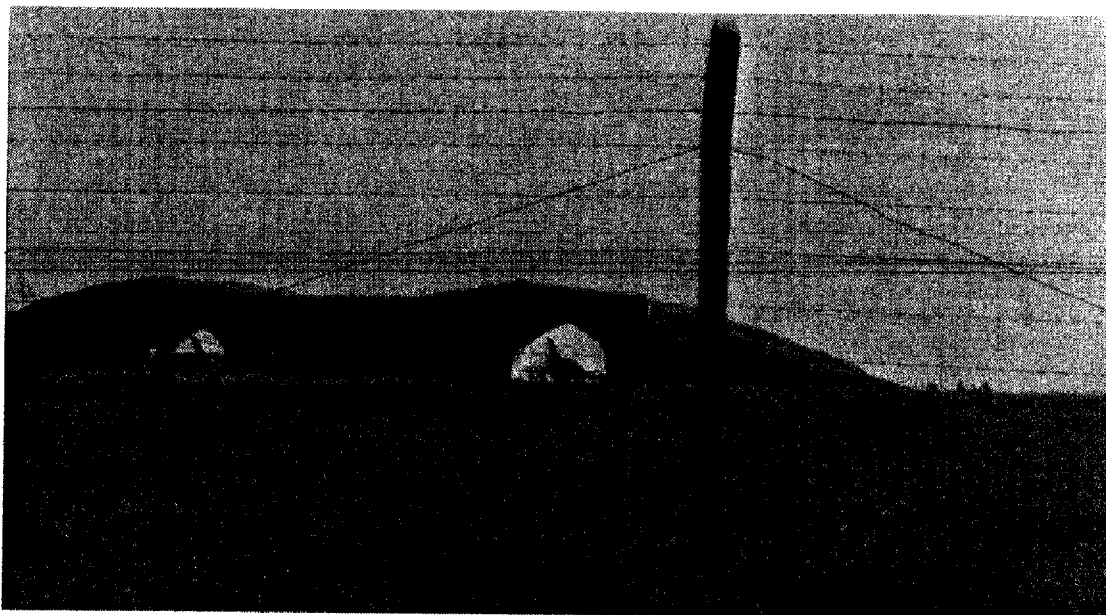
23. "Double type"-shelters. Sedert geruime tijd worden op diverse vliegvelden in de "Forward Area" zgn. "double type" shelters waargenomen. Qua vormgeving is dit type het best te vergelijken met twee d.m.v. een langwerpig middensegment verbonden tunnel-c.q. trapeziumvormige vliegtuigonderkomens (zie schets) en afgedekt met aarde. Ze zijn voorzien van extra omheinings- en verlichtingsfaciliteiten. De locatie kan zowel binnen ("sqn-area") als buiten het vliegveld (munitie-depot) zijn. De lengte x breedte van de "double type" shelter bedraagt ca 40 x 30 m.

24. De volgende foto (medio 1983) toont een gelijkvormig type shelter op het vliegveld KHALKHALAH in Syrië.

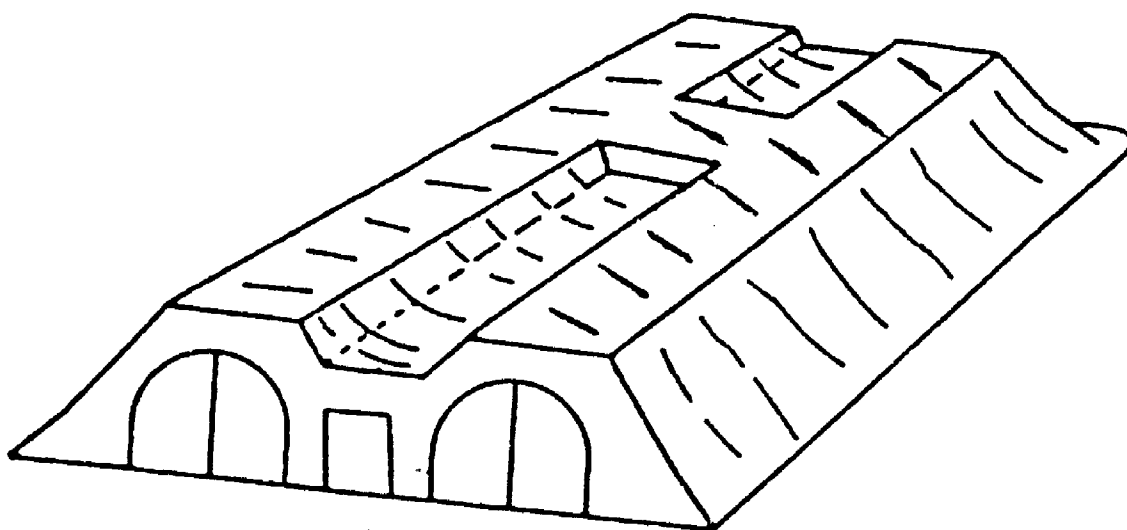
Commentaar: In tegenstelling tot de waargenomen "double type" vliegtuigshelters in Syrië betreffen het in de

"Forward Area"

"Forward Area" naar alle waarschijnlijkheid
logistieke ondersteuningsfaciliteiten t.b.v.
opslag en onderhoud van TASM's en AAM's.

"Double type" shelter vlv. KHALKHALAH.

"Double type" shelter t.b.v. logistieke
ondersteuning.

25. Vliegveld LAAGE (NVA-LSK/LV). Reeds in eerder verschenen ISAMs (nrs. 1/81, 4/82, 2/83) werd melding gemaakt van bouwactiviteiten op en rondom vliegveld LAAGE. Sinds de aanvang in 1976 hebben belangrijke infrastructurele veranderingen plaatsgevonden. Naast bouwwerkzaamheden van ondermeer bunkers, administratiegebouwen, personeelsverblijven, opslagfaciliteiten en platforms kwam eind 1982 de startbaan gereed. Bijlage C toont summier de lay-out van vliegveld LAAGE, alsmede de locaties waar werkzaamheden hebben plaatsgevonden.

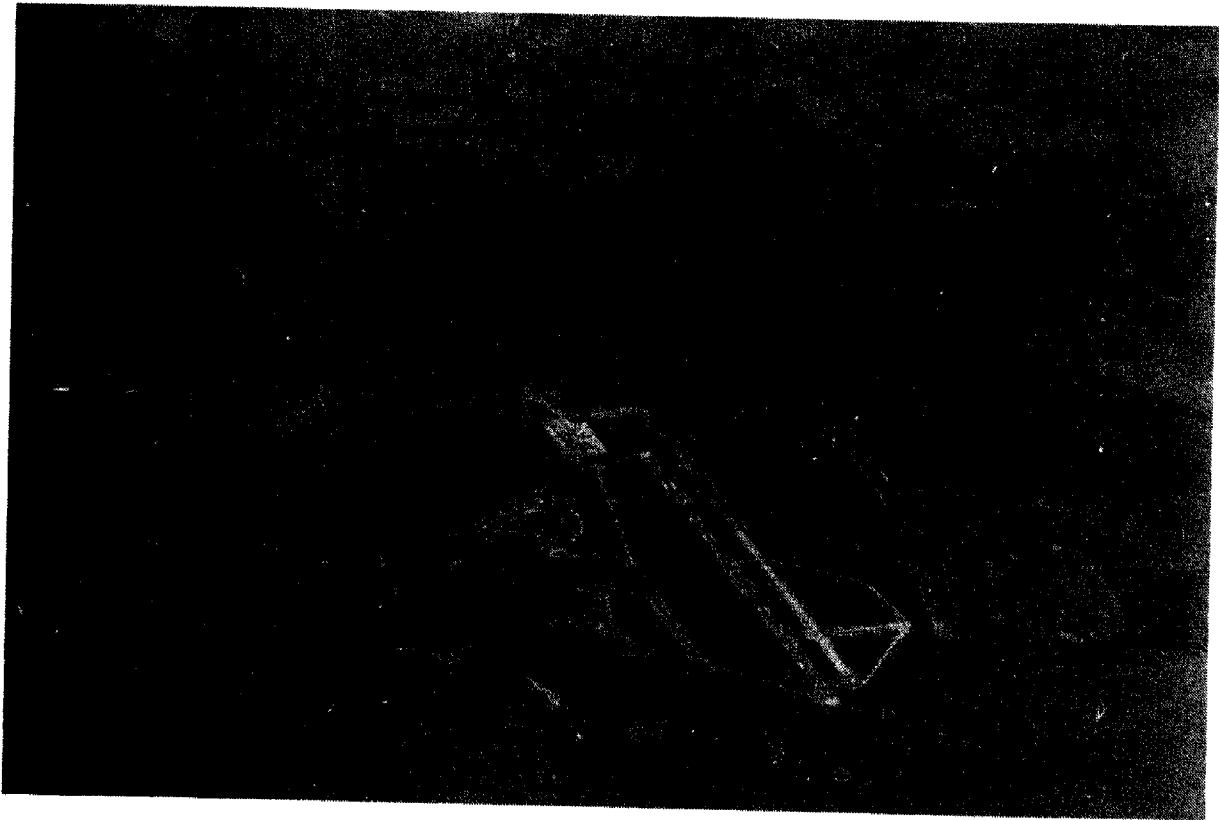
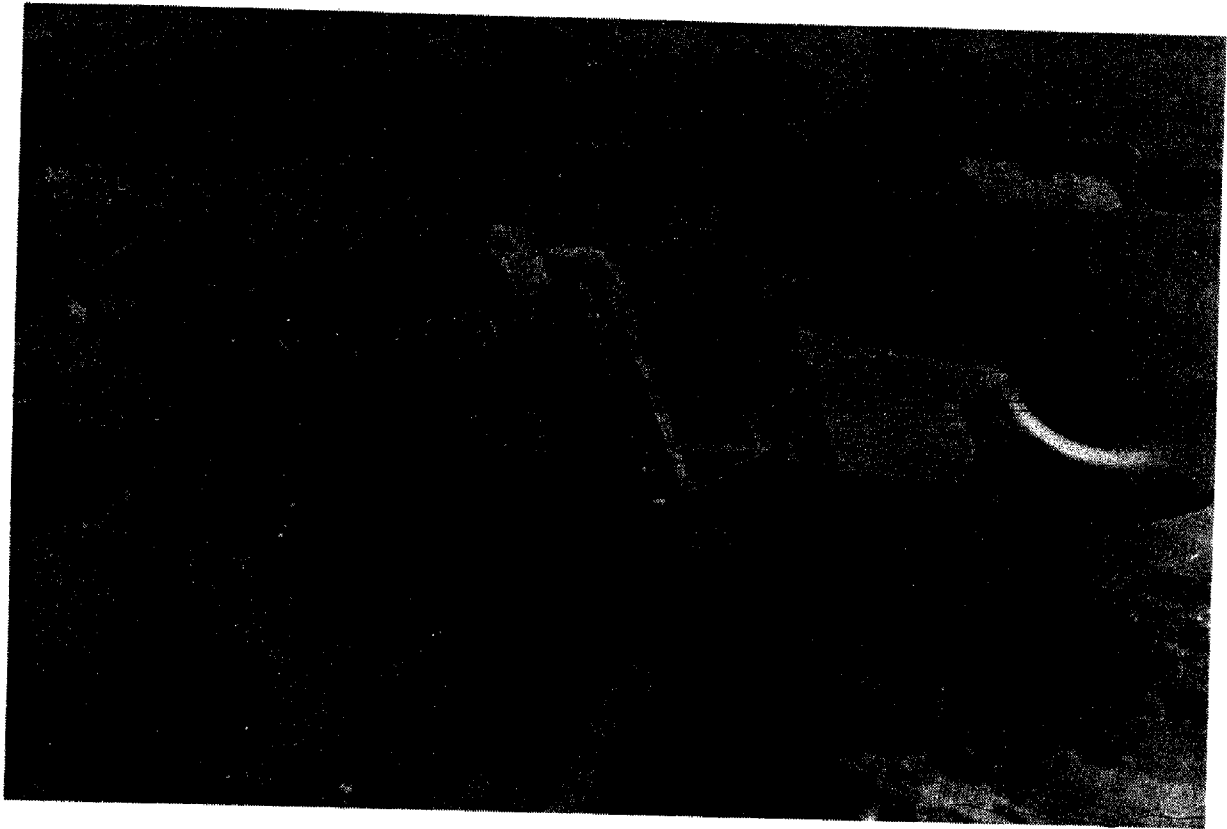
26. Medio april van dit jaar werden de eerste emissies van de rondzoekradars BAR LOCK, ODD PAIR en FLAT FACE waargenomen. In de 3e week van juni werd verkeersleidings- en GCI-apparatuur in bedrijf gesteld en werden radioverbindingen tot stand gebracht. E.e.a. werd gedurende die periode uitgetest door vliegers van de 2e jagerwing TROLLENHAGEN. Op 22 juni jl. vonden de eerste landingen plaats door een formatie van vier FBDs van regiment TROLLENHAGEN met ondersteuning van twee COLTs. De aanvliegrichting bedroeg 275° hetgeen een duidelijke indicatie gaf v.w.b. de ligging van de baan.

Commentaar: Gezien de werkzaamheden welke hebben plaatsgevonden, de aanwezigheid van ATC-, GCI- en communicatieapparatuur, het uittesten van deze middelen en daaropvolgend de eerste landingen door vliegtuigen van het regiment TROLLENHAGEN, is het duidelijk dat vliegveld LAAGE op dit ogenblik in staat is - hoewel op tijdelijke basis - te kunnen dienen als een DOB. Echter, uitgaande van een normale vliegveld configuratie, blijft uitbreiding van bouwactiviteiten en vliegveld geassocieerde logistieke infrastructuur noodzakelijk om LAAGE volledig operationeel te maken. Naast de reeds in ISAM 6/83 vermelde mogelijkheid van toekomstige stationering van het jagerregiment DREWITZ, is uit betrouwbare bron vernomen dat het niet uitgesloten is dat LAAGE de toekomstige thuisbasis zal worden van de (Marine) heliwing PAROV.

27. Vliegveld TROLLENHAGEN (NVA-LSK/LV). Uit onlangs verkregen informatie is vast komen te staan dat een uitgebreide infrastructurele verandering heeft plaatsgevonden op het vliegveld TROLLENHAGEN. Onderstaande foto's (genomen in juni 1983) laten duidelijk de gevorderde aanleg zien van een tweede startbaan.

Commentaar: De reden voor de aanleg van deze nieuwe startbaan is op dit moment nog onduidelijk. De aanwezigheid van een cementsilo en constructiemateriaal in het westelijke gedeelte van het vliegveld kan een indicatie zijn dat mogelijk verdere bouwactiviteiten (mogelijk in relatie tot HAS) zullen gaan plaatsvinden.

FOTO

Vliegveld TROLLENHAGEN.

28. Vliegveld BRAND (GSFG/LSK). Sedert de ontruiming van het Sowjet vliegveld BRAND begin maart dit jaar hebben tamelijk omvangrijke bouwactiviteiten plaatsgevonden. De werkzaamheden hielden onder meer in, renovatie van start- en rolbanen en constructie van "missile support" en POL-faciliteiten. Werkzaamheden ten westen van het vliegveld kunnen eveneens in verband staan met deze ontruiming.

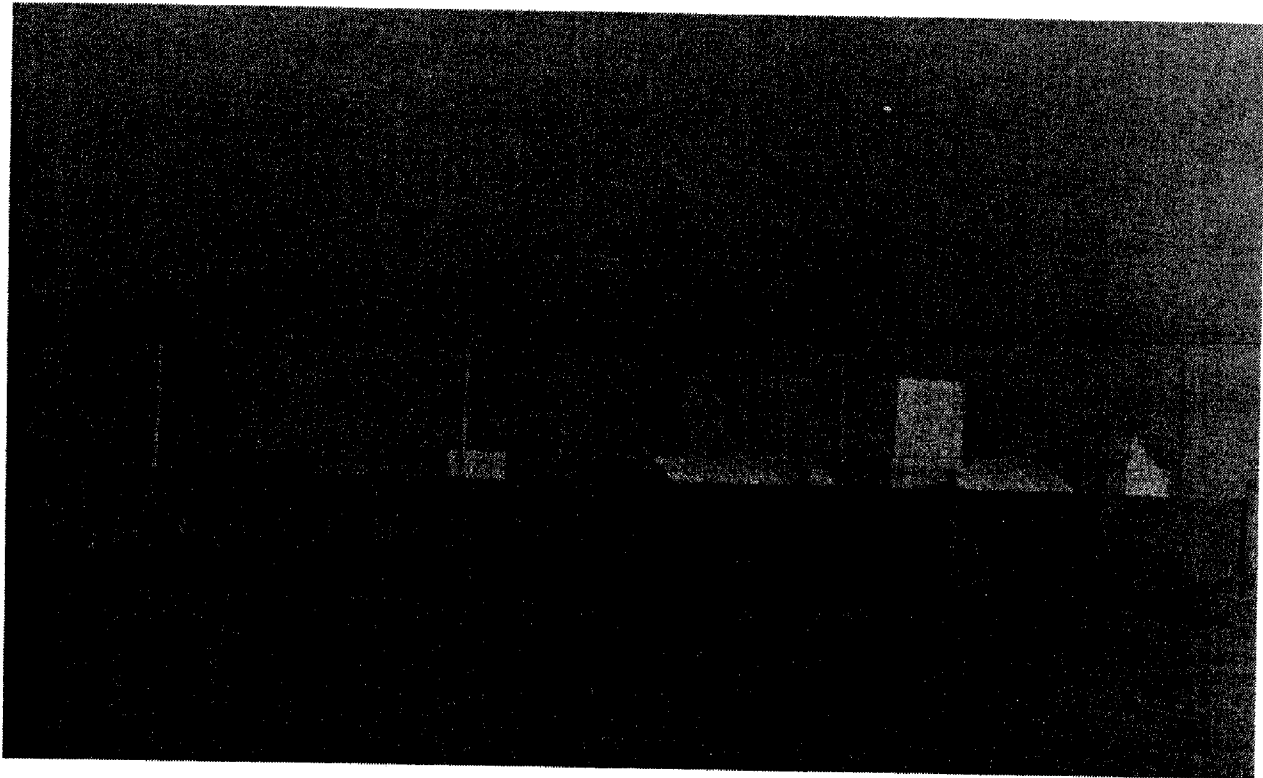
Commentaar: Uit betrouwbare bron is vernomen dat naar alle verwachting vliegveld BRAND aan het einde van dit jaar weer volledig operationeel zal zijn. V.w.b. de werkzaamheden ten westen van het vliegveld bestaat dzz. het vermoeden dat dit in verband kan staan met "missile associated" activiteiten.

29. Vliegveld OSLA (VVS-LL LEGNICA). Bouwactiviteiten vinden plaats c.q. hebben eveneens plaatsgevonden op het Sowjet vliegveld OSLA. Infrastructurele veranderingen i.v.m. de conversie van FLOGGER naar FENCER lagen voor de hand, mede gelet op het patroon dat gevolgd werd op b.v. vliegveld SZPROTAWA en ZAGAN. V.w.b. de aard der werkzaamheden, lopen de rapportages van verschillende bronnen nogal uiteen.

Commentaar: Het is op dit ogenblik nog niet duidelijk welke infrastructurale veranderingen - naar alle waarschijnlijkheid i.v.m. de conversie - op het vliegveld OSLA plaatsvinden c.q. reeds zijn uitgevoerd. De door diverse bronnen gerapporteerde "minor activities" lijken - mede gelet op de ontruiming van het vliegveld sedert medio april van dit jaar - niet geheel op zijn plaats.

30. SA-5 opstelling ROSTOCK. In ISAM 2/83, Hoofdstuk I, blz. I.4, pt. 15 werd aandacht besteed aan de infrastructuur van het in aanbouw zijnde SA-5 complex nabij ROSTOCK. Als aanvulling hierop toont onderstaande foto het in vergevorderde stadium van aanbouw verkerende "missile control building". Dit sheltervormig gebouw bevindt zich in het midden van de lanceerinrichtingen.

FOTO

Missile control building
SA-5 opstelling ROSTOCK.

LSK/ALGEMEEN

31. HELIX ontwikkelingen. De derde variant van de HELIX heeft de NATO-codenaam HELIX-C gekregen en zal voor algemeen gebruik worden ingezet. In tegenstelling tot het gestelde in ISAM 7/82, Hfdst. II, blijkt de aanduiding van de HELIX-A KA-27 te zijn, zodat het overzicht van de benamingen als volgt kan worden weergegeven:

<u>NATO-codenaam</u>	<u>Sowjet aanduiding</u>
HELIX-A	KA-27
HELIX-B	KA-?
HELIX-C	KA-32

Voor een uitgebreide

Voor een uitgebreide beschrijving van de drie varianten wordt verwezen naar ISAM 7/82, Hfdst. II.

32. BACKFIRE-produktie. Per jaar worden momenteel ongeveer 30 BACKFIRES geproduceerd. Tot eind vorig jaar lag de nadruk op de produktie van het type -B. Dit jaar echter zijn tot 1 mei slechts 2 vliegtuigen van het type -B gebouwd. In dezelfde periode werden 9 BACKFIRES-C gebouwd. Dit type heeft een aantal verbeteringen op aerodynamisch- en voortstuwingsgebied t.o.v. het -B type. Het gevolg van die verbeteringen is waarschijnlijk een snellere en stabielere supersonische vlucht. Een aantal vliegtuigen werd op het fabrieksterrein gezien zonder motoren, wat een indicatie kan zijn voor problemen op technisch- en/of logistiek gebied bij de produktie van motoren. Tot 1 mei 1983 zijn er, volgens schattingen gebaseerd op produktie-capaciteit, 293 BACKFIRES geproduceerd. Opmerkelijk is dat dit aantal geenszins in de AOB wordt gereflecteerd (+ 200). In het in bijlage D opgenomen diagram is de verschuiving van het -B type naar het -C type aangegeven.

MILITAIR ALGEMEEN

33. Opslagplaatsen voor nucleaire wapens in NSWP-landen. In de afgelopen maanden is het onderwerp "het al of niet aanwezig zijn van (Sowjet) nucleaire opslagplaatsen in Oost-Europa", m.n. in de politieke belangstelling gekomen. Ter informatie wordt hierna een kort resumé gegeven van die inlichtingen-gegevens, die over dit onderwerp beschikbaar zijn. Het zal duidelijk zijn, dat als gevolg van de strikte veiligheidsmaatregelen waarmede in het Oostblok dit onderwerp wordt omgeven, de beschikbare inlichtingen beperkt zijn.

34. Het merendeel van de opslagplaatsen, die de karakteristiek vertonen van nucleaire opslag, werden in Oost-Europa gebouwd in de latere 60er-jaren. De volgorde van de bouw doet vermoeden, dat de Sowjets in die tijd het accent legden op hun taktische grond-grond GWs. In de loop van de jaren '70 kreeg de taktische luchtmacht, samenhangend met de invoering van 3e generatie jachtvliegtuigen, meer aandacht en kon een uitbreiding van het aantal nucleaire sites worden waargenomen, zowel in de USSR als in de NSWP-landen.

35. Op genoemde sites zijn vier verschillende typen bunkers onderkend, alle van versterkt beton en met aarde afgedekt. Drie van deze typen zijn te vinden op luchtmachtsites. Het vierde type wordt uitsluitend op sites van de GSK aangetroffen, m.n. twee stuks op elke site. De sites van de LSK hebben alle dezelfde lay-out. Naast de genoemde bunker(s), kenmerken een dubbele omheining, een muur en verlichtingsfaciliteiten de sites. Een autonome support-eenheid met speciale voertuigen behoort eveneens hiertoe.

36. De veiligheidsmaatregelen die deze sites omgeven, zijn zo strikt, dat tot nu toe het bewijs van de daadwerkelijke aanwezigheid van "nuclear warheads" niet kon worden geleverd, laat staan van de aantallen die wel of niet opgeslagen zouden kunnen zijn. Ook bestaan geen harde gegevens over transporten, die de aanwezigheid van nucleaire wapens zouden kunnen bevestigen. Niettemin moet de waarschijnlijkheid van de aanwezigheid, gelet op het bestaan van deze "speciale" opslagplaatsen en de ter plaatse waargenomen (veiligheids-) activiteiten, hoog worden geacht.

37. In vijf

37. [REDACTED]

a. LSK.

(1) [REDACTED]

(2) [REDACTED]

(3) [REDACTED]

(4) [REDACTED]

b. GSK.

(1) [REDACTED]

(2) [REDACTED]

(3) [REDACTED]

(4) [REDACTED]

(5) [REDACTED]

38. [REDACTED]

BURGER LUCHTVAART

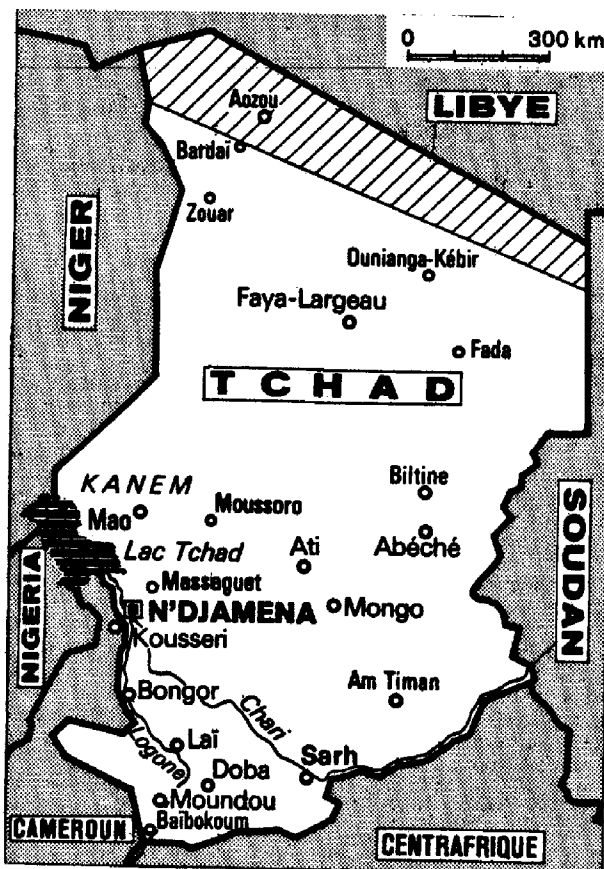
39. Eerste transatlantische vlucht van een AEROFLOT IL-86 CAMBER.
Op 20 juli arriveerde op het vliegveld JOSE MARTI van HAVANA een IL-86 CAMBER na een eerste transatlantische vlucht, met tussenstops op SHANNON en GANDER. Normaliter voert een IL-62 deze vlucht volgens schema direct uit vanuit SHANNON.

Commentaar: Zoals eerder gemeld bestonden er t.a.v. de CAMBER na de indienststelling in december 1980 technische problemen, waarschijnlijk met de motoren. Diverse rapporten meldden zeer veel lawaai, vibratie in het achterste deel van de romp en zeer langdurige "engine runups" voor de start. Recente informatie duidt erop dat genoemde symptomen min of meer zijn geëlimineerd, hetgeen erop duidt dat tenminste een deel van de motorproblemen is opgelost. Overigens kan de CAMBER dit type vluchten rechtstreeks vanaf SHANNON slechts uitvoeren met gedeeltelijke "payload". Dit maakt het vooruitzicht op een geregelde dienst twijfelachtig.

OVERIGE GEBIEDEN

OVERIGE GEBIEDEN

40. Tsjaad historie en huidige ontwikkelingen. Gezien de recente ontwikkelingen, is het wellicht interessant en waarschijnlijk noodzakelijk de historische achtergronden van het huidige conflict te kennen. Daartoe deze korte historische beschrijving van het land Tsjaad en zijn relaties tot de buurlanden.

41. Historische overzicht. De Centraal Afrikaanse staat Tsjaad is een volledig door land omgeven natie met de dichtsbijzijnde zeehaven op 2500 km afstand. Het land meet ongeveer 1100 km van noord naar zuid en 800 km van oost naar west. Tsjaad werd in 1960 onafhankelijk van Frankrijk, van welk land het tot dan toe een kolonie was.

42. Het noordelijke deel (ca. 1/3) van het land is woestijn, het centrale deel is een nogal onvruchtbare vlakte en het zuidelijke deel (ca. 1/3), dat normaal voldoende regen krijgt, voorziet in de middelen van bestaan van ongeveer 45% van de bevolking, welke werkzaam is in de produktie van voedsel en katoen. Onlangs heeft het land sterk te lijden gehad van de droogte, die een groot deel van Afrika trof. Er is een langslpend historisch conflict tussen de volken van het noorden en die van het zuiden van Tsjaad. Het noordelijk deel van de bevolking bestaat over het algemeen uit moslim-nomaden, terwijl de zuidelijke bevolking uit zwarten bestaat die of geestenaanbidders of christen zijn.

43. Na de

43. Na de onafhankelijkheid kwam de "SARA"-stam uit het zuiden aan de macht en behield die positie, ondanks een aanhoudende strijd, tot 1975, toen een leger-coup de regering omver wierp. Ten tijde van de coup scheidde een van de leiders van de noordelijke rebellie zich af van de rest en verbond zich met de centrale regering. De opstandelingenbeweging onderschreef de Libische aanspraken op een groot deel van het noorden van Tsjaad en de Aozou-strook. [REDACTED] werd opgevolgd als leider van de noordelijke opstandelingen door [REDACTED].

44. In 1979 was er een korte verzoening tussen [REDACTED] en [REDACTED], waarna [REDACTED] als president werd geïnstalleerd met [REDACTED] als eerste minister. De samenwerking leed spoedig schipbreuk en de gevechten tussen de partijen werden hervat. [REDACTED] werd in het noorden gesteund door kolonel [REDACTED] van Libië en [REDACTED] vestigde een bolwerk in de hoofdstad n'Djamena, maar bestuurde eveneens het noordelijke en noordoostelijke gebied. Beide partijen verzochten de Franse strijdkrachten het land te verlaten.

45. Eind 1980 veroverde [REDACTED] troepen, met de hulp van Libië, n'Djamena en dwongen [REDACTED] naar het oosten te vluchten. In januari 1981 kondigde kolonel [REDACTED] eenzijdig een fusie tussen Libië en Tsjaad aan. [REDACTED], bang voor zijn onafhankelijkheid, verzocht in november dat jaar Libië zijn 7000 man troepen terug te trekken.

46. [REDACTED] zag zijn kans schoon en veroverde een groot deel van het land, dat tevoren niet onder zijn bewind viel, maar hij werd gestopt in zijn aktie door een vredesmacht gevormd door de landen van de Organisatie van Afrikaanse Eenheid (OAE). In juni 1982 veroverde [REDACTED], de OAE-vredesmacht negerend, n'Djamena en dwong Goukouni te vluchten. Hierna installeerde [REDACTED] zichzelf als president. De OAE trok in juni zijn troepen terug, [REDACTED] achterlatend om zijn doelstellingen te consolideren.

47. Recente ontwikkelingen. Tijdens het voorjaar van 1983 kondigde kolonel [REDACTED], na een lange periode van spanning tussen de regeringstroepen van Tsjaad en de dissidente groepen in noordelijk Tsjaad, aan, het offensief van de verenigde dissidente troepen te zullen steunen. Dit offensief begon op 23 juni en de meest belangrijke oase in het noorden, Faya Largeau, werd aangevallen.

48. Geleid door [REDACTED], die van zijn asiel in Tripoli was teruggekeerd, en onder commando van generaal [REDACTED] werd Faya Largeau, door 3000-4000 redelijk uitgeruste troepen aangevallen. De 2000 slecht uitgeruste regeringstroepen werden in enkele dagen verslagen. Daarop trokken de dissidente troepen verder naar Koro Toro en Abéché, vanuit welke plaatsen de strategisch belangrijke verbindingsweg tussen Tsjaad en Soedan gecontroleerd kan worden.

49. Dissidente troepen bezetten Koro Toro op 7 juli en n'Djamena werd belaagd. Op 12 juli werd Abéché, afwisselend onder bestuur van dissidenten en regeringstroepen, heroverd door regeringstroepen. Tegen 30 juli trokken regeringstroepen naar het noorden en heroverden Koro Toro en Faya Largeau. Geconfronteerd met een verslechterende militaire situatie verzocht [REDACTED] om Franse logistieke en militaire hulp, alsmede assistentie vanuit Zaire. President [REDACTED] stuurde zo'n 2000 para's en Frankrijk militair materieel, voorraden alsook para's als adviseurs, waarvan er ongeveer 230 zijn aangekomen.

50. Huidige militaire

50. Huidige militaire situatie (8 aug.). Begin augustus begon de Libische luchtmacht met bombardementen op Faya Largeau en na een korte onderbreking werden deze hervat op 9 augustus. Tijdens deze operaties zou de Libische luchtmacht o.a. sorties hebben uitgevoerd met BLINDERS, FITTERS, SF-260 warriors (licht aanvalsvliegtuig), MIRAGEs-F1 en HIND-helicopters. Libische transportvliegtuigen zouden para's dicht bij de stad gedropt hebben en opstandelingen-eenheden zouden de stad in het noorden, oosten en zuiden omsingeld hebben (volgens persberichten is Faya Largeau inmiddels gevallen). De aanvallers, geschat op 5000 man, werden ondersteund door tanks en artillerie. Onder deze 5000 man bevonden zich 2000 Libiërs. De geschetste ontwikkeling zou het noordelijke deel van het land open leggen voor de dissidente strijdkrachten die volgens diverse berichten nog worden versterkt door Libische tankeenheden.

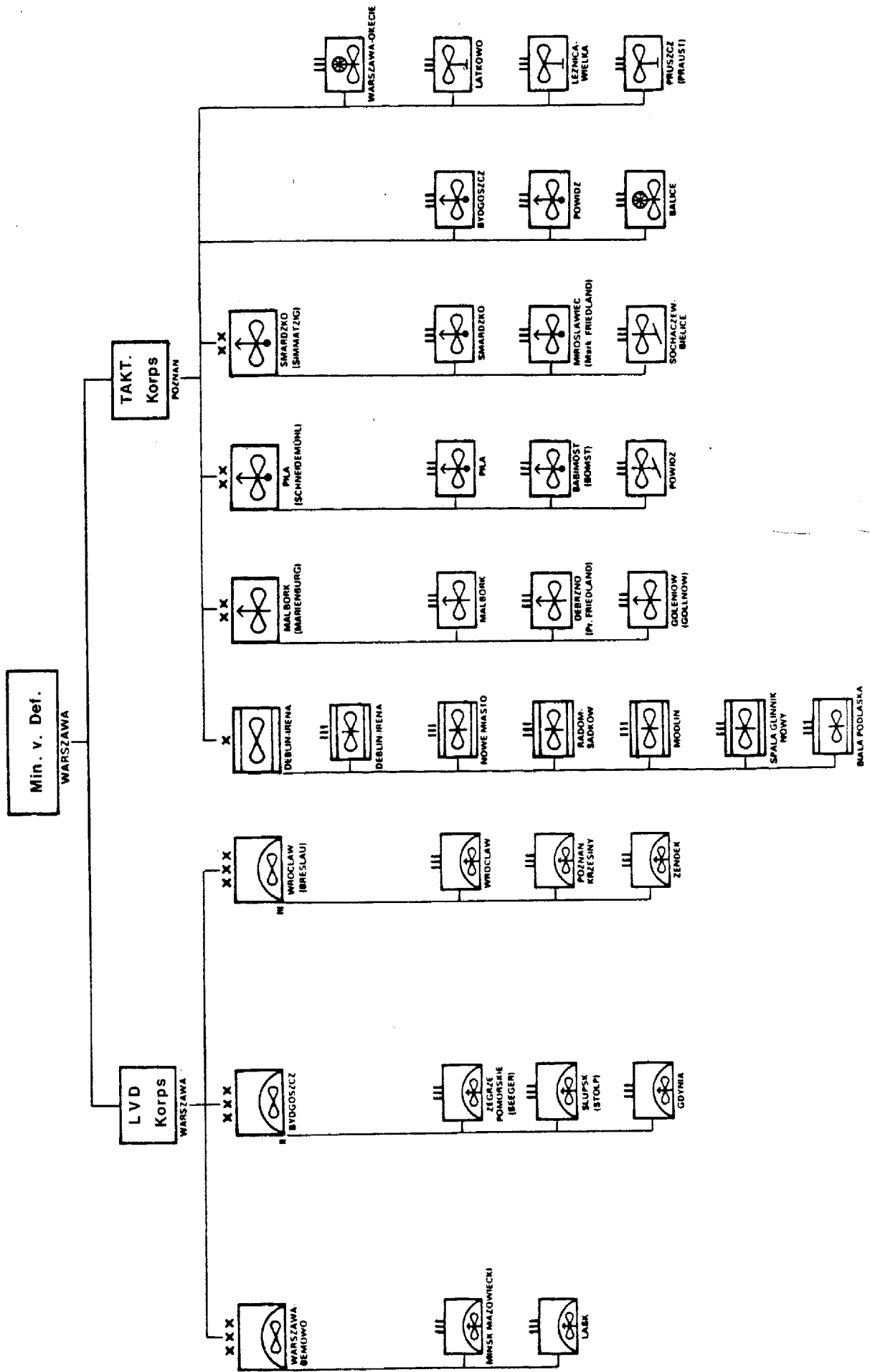
CONCLUSIE

51. Vanuit Libisch standpunt gezien zou de besturing van het noordelijk deel door de rebellen (gesteund door Libië) kunnen leiden tot een Libische annexatie van de Aozou-strip. Hierdoor zou [REDACTED] beschikking over enige vliegvelden met betonnen startbaan krijgen (o.a. Aozou) en daarmee de mogelijkheid hebben verdere revolutionaire activiteit in Tsjaad en Soedan te ondersteunen. Zo zou hij zijn doel, alle moslimlanden in de Sahara verenigen, kunnen bereiken. Echter op voorwaarde dat de sterke Sowjet ondersteuning doorgaat.

52. In Tsjaad heeft [REDACTED] nog niet de volledige steun van het land en zonder voortdurende assistentie en onafgebroken aanvoer van buitenaf zal hij waarschijnlijk het onderspit delven tegen de samenwerkende strijdkrachten van de opstandelingen en Libië. Het resultaat zou kunnen zijn een feitelijke verdeling van Tsjaad; het noorden voor de door Libië gesteunde rebellen van [REDACTED] en het zuiden door [REDACTED] strijdkrachten. Wat ook de uitslag van de strijd zal zijn, de vele partijen en het gebrek aan een onderlinge band zullen er de oorzaak van zijn dat Tsjaad voorlopig een roerige tijd tegemoet gaat.

ORGANISATIE POOLSE LSK / LV

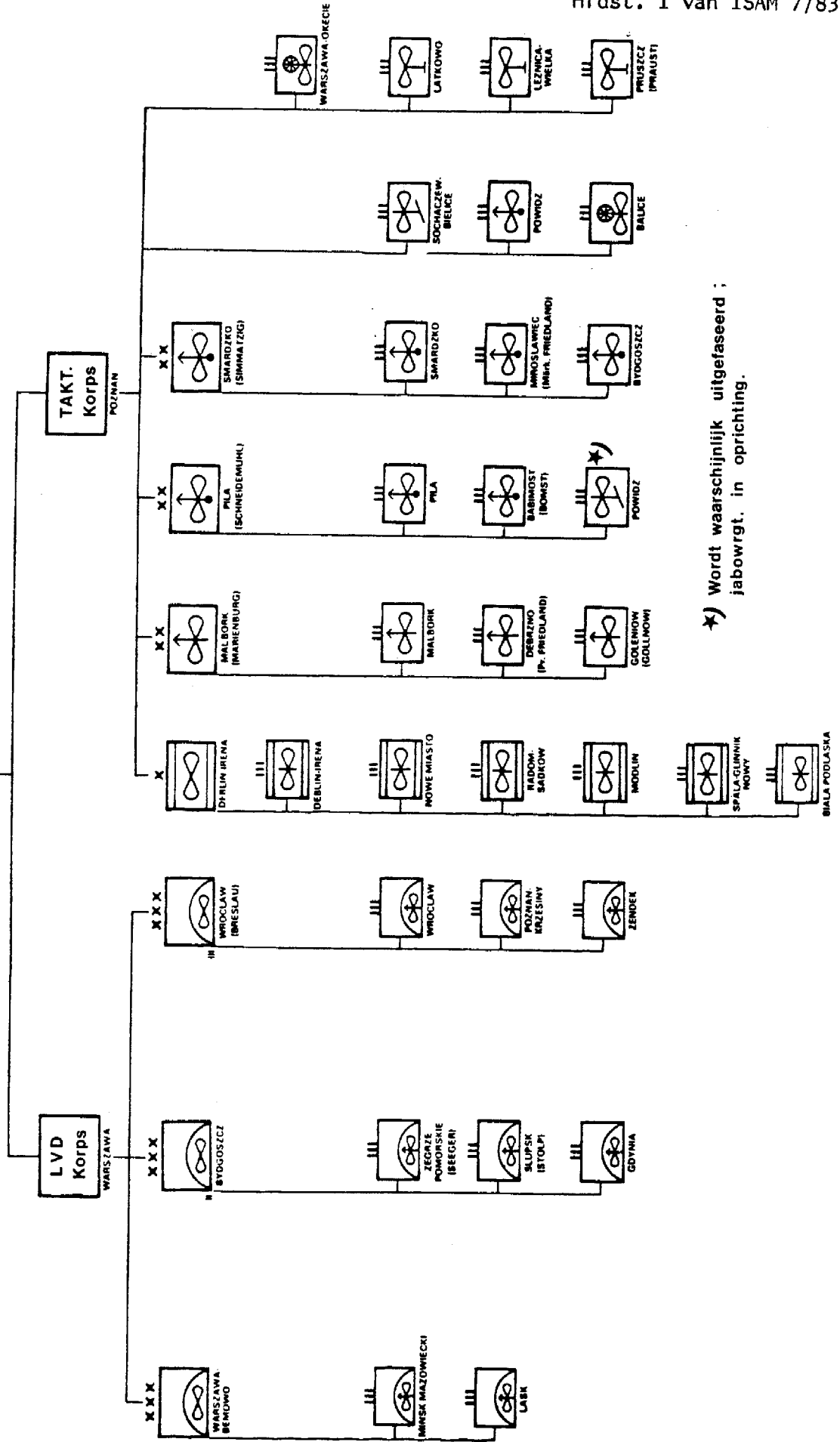
Stand: Dec 1982

ORGANISATIE POOLSE LSK/LV

Stand: Juli 83

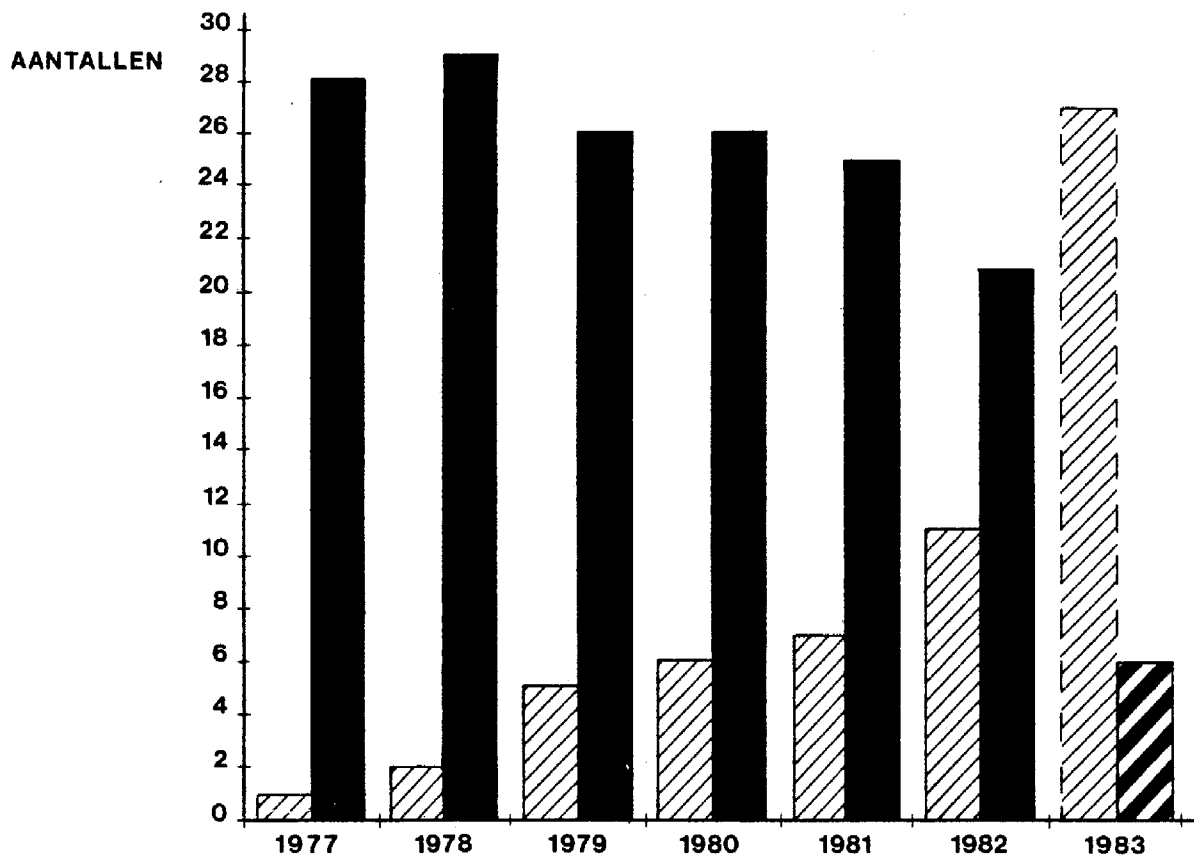
Min. v. Def.
WARSAWA

*) Wordt waarschijnlijk uitgefaseerd ;
jabowrgt. in oprichting.

BIJLAGE C, behorende bij
Hfdst. I van ISAM 7/83.

OVERZICHT BACKFIRE PRODUCTIE (1977 - 1983)

LEGENDA :

- BACKFIRE - B
- ▨ BACKFIRE - C
- ▩ BACKFIRE - B } Geschatte Aantallen
- ▧ BACKFIRE - C }

HOOFDSTUK II - SOWJET RUIMTEVAARTPROGRAMMA/
"HIGHLIGHTS" IN 1982

INLEIDING

1. In de loop der jaren is regelmatig in de ISAM aandacht besteed aan het Sowjet Ruimtevaartprogramma, met de nadruk op de militaire satellieten. Het zal duidelijk zijn dat de kennis hieromtrent vnl. afkomstig is uit Amerikaanse bron. Recent werd van Amerikaanse zijde een totaal-overzicht ontvangen van de Sowjet activiteiten in 1982. Het jaar 1982 gaf een record aantal lanceringen te zien (107). Het vorig record dateert uit 1978 met 102 lanceringen. Acht lanceringen mislukten, hetgeen meer is dan in de voorgaande 3 jaren in totaal. Een totaal van 119 "payloads" werd in omloop gebracht; het vorig record was 124 in 1981.

2. De voortdurende hoge lanceerratio en de toegenomen gemiddelde levensduur van de Sowjet satellieten/ruimtevaartuigen brachten het aantal actieve satellieten/ruimtevaartuigen dat in 1982 in omloop was op een niet eerder waargenomen getal van 110. De belangrijkste ontwikkelingen in 1982 worden hierna in de oorspronkelijke tekst weergegeven.

WEAPONS-ANTISATELLITE

3. One unsuccessful ASAT mission occurred in 1982. On 18 June, COSMOS-1379, a radar-equipped interceptor, attempted to engage an ASAT target vehicle, COSMOS-1375, on a two revolution flight profile. The flight was normal until the last few minutes when some of the orbital maneuvering engines used for terminal homing failed due to a loss of pressurization. This ASAT mission was nearly identical to the successful COSMOS-1241/1258 mission flown in 1981. This may have been done intentionally to ensure a high probability of success during a major military exercise involving several launches (an SS-20 IRBM, two SS-11 ICBM, two ABM-1B and an SS-N-8 SLBM) conducted on that day.

PHOTO-RECONNAISSANCE

4. The Soviets attempted 38 photo-reconnaissance launches in 1982. Thirty-six were successful with two launch vehicle failures shortly after lift-off. This compares with 38 attempts with one failure for 37 successes in 1981. Of the 36 successful missions, 26 used the Vostok derived vehicle. The medium-resolution (MED-RES), the Earth resources photo-reconnaissance (ERPHO), and the photographic geophysical (PHOTOGEO) missions still employ the Vostok vehicle.

MEDIUM-RESOLUTION

5. Significant events in the MED-RES program for 1982 include the first dual MED-RES launch on the same day, shifting of mid-morning launch times to early afternoon in order to maximize coverage during the Falkland Islands crises, increased MED-RES spot missions due to the frequent and extended breaks in high-resolution coverage, and the continued use of the MED-RES for Earth resources mission.

EARTH RESOURCES

EARTH RESOURCES PHOTOGRAPHIC

6. Significant events in the ERPHO program for 1982 include a shifting of a majority of coverage from Western USSR and Europe to South-Central USSR.

PHOTOGRAPHIC GEOPHYSICAL

7. Two PHOTOGEO missions were orbited in 1982. This has been the norm since the program began.

HI-RES 2

8. During 1982, the Soviet HI-RES 2 program continued with moderately high levels of activity. There were nine HI-RES 2 satellites active during 1982 (one was launched in late December 1981). In the peak year of 1981, 10 HI-RES 2 satellites were active. The HI-RES 2 missions conducted during 1982 consisted of a mix of standard 30 day missions and extended duration missions over 40 days in length. One mission during 1982, COSMOS-1347, lasted for nearly 50 days, establishing a new mission duration record for this satellite system. The three extended duration missions were all conducted between April and September. HI-RES 2 missions during 1982 were timed so that there were a number of periods with two HI-RES 2 satellites operating in orbit simultaneously. Overlapping HI-RES 2 missions were first demonstrated during 1981, and nearly 39 days of dual HI-RES 2 operations were conducted that year. During 1982, 54 days of dual HI-RES 2 operations occurred, including one period of 31 days. The HI-RES 2 photo-reconnaissance satellite missions now are being conducted routinely at an annual rate of about 10 launches providing about 400 days of coverage.

COSMOS-1246 TYPE

9. During 1982, the Soviets launched the second COSMOS-1246 type satellite, COSMOS-1370. COSMOS-1370 appeared to be virtually identical to COSMOS-1246, and both conducted similar missions. The 44 day mission of COSMOS-1370 is probably closer to the intended lifetimes of these satellites than the malfunction-plagued 23 day mission demonstrated by COSMOS-1246. The apparently successful COSMOS-1370 should lead to additional tests of the COSMOS-1246 type satellite system, with probably one or two launches occurring annually during the next few years.

COSMOS-1426 TYPE

10. A probable new type of photo-reconnaissance satellite, tentatively identified here by its COSMOS designator, was launched on 28 December 1982. It has features resembling the COSMOS-1246 type design and may, after detailed analysis, be associated with that not well-defined series of spacecraft.

11. Despite the

11. Despite the slightly lower number of successful photo-reconnaissance launches in 1982, the Soviets had 356 days of coverage (days with at least one satellite on orbit) bettering 1981 by 2 days.

ELINT

12. The Soviets continued to maintain an effective Electronic Intelligence (ELINT) collection program during 1982. Only one second-generation ELINT (ELINT-2) was operated, a sharp reduction from 4 to 6 as seen in past years. This single ELINT-2 is the only Soviet ELINT satellite capable of collection in the 3600 to 6900 MHz band; consequently, at least one of these ELINT-2 are expected to be maintained on orbit. An operational network of 6 to 8 third-generation ELINT (ELINT-3) satellites was operating in 1982. Except for collection in the 3600 to 6900 MHz range, the ELINT-3 program was the practice of in-orbit storage. Two electronic ocean reconnaissance satellites (EORSAT) were launched in 1982. Both remain functional and, like the ELINT-3, the EORSAT also has been subject to in-orbit storage and reactivation.

RORSAT

13. The greatest amount of RORSAT activity occurred in 1982 as four ocean surveillance satellites were launched between May and October. COSMOS-1365 and -1372, the first pair, operated together for 71 days performing extensive radar operations over the Falkland Islands area during that conflict. They also performed reconnaissance operations in areas typical of previous RORSAT coverage (North Atlantic and Pacific Oceans, Indian Ocean, etc.). COSMOS-1372 ended its mission in August and was replaced a few weeks later by COSMOS-1402. This was the first time the Soviets launched a replacement satellite to maintain a two-satellite network. COSMOS-1402 and -1365 operated together until late September when COSMOS-1365 ended its mission by boosting its power supply into a high storage orbit. This concluded the longest RORSAT mission to date, 136 days. COSMOS-1402 was shortly joined by the fourth and last RORSAT of the year, COSMOS-1412. This newest RORSAT ended its mission on 10 November. COSMOS-1402 completed its low-orbit mission on 28 December.

LAUNCH DETECTION SATELLITES

14. The year 1982 saw some interesting developments in the Soviet second-generation launch detection satellite (LDS-2) program. Five launches occurred, COSMOS-1341, -1348, -1367, -1382 and -1409. The initial two were the standard type A LDS-2 equipped with a shortwave IR line scanner array. The next two were the modified type A, a variation of the basic type A scanner. The type of COSMOS-1409 is undetermined; however, radar imaging indicates the exterior design is either an LDS-2A or 2A-mod. Apparently then, no type B (Vidicon type) LDS-2 were launched in 1982. For the first time, for a brief period, nine satellites were active in the LDS-2 network. However, these nine spacecraft were in seven of the nine positions of the anticipated complete network. The Soviets have not yet operated the network in the configuration that provides full-time redundant (two spacecraft in monitoring mode) coverage of the Conus ICBM fields.

MANNED SPACE PROGRAM

MANNED SPACE PROGRAM

15. During 1982, the Soviets completed the SALYUT-6 spacestation mission and launched and subsequently manned its replacement, SALYUT-7. The combined SALYUT-6/COSMOS-1267 spacestation complex was purposefully deorbited and destroyed as it entered the atmosphere on 29 Juli 1982. SALYUT-6 had not been manned since June 1981. The COSMOS-1267 spacestation module is believed to have been flown in an unmanned prototype configuration for long-duration testing of its housekeeping subsystems.

16. SALYUT-7 was launched into the standard 51 degree inclination orbit from TYURATAM on 19 April 1982. It was manned by a primary crew, Cosmonauts Brerezovoy and Lebedev, from 14 May through 10 December 1982. This flight, including the first day spent on the ferry spacecraft, SOYUZ T-5, was 211 days in length, creating a new record for mission duration. SALYUT-7 was also visited by two crews consisting of three cosmonauts each. The first crew (SOYUZ T-6) contained the Frenchman, Jean Loup Chretien, and the second crew (SOYUZ T-7), contained the second female cosmonaut, Svetlana Savitskaya. The Soviets increased their cumulative number of "person" days in orbit by 470 and now total over 2600 days since the beginning of their space program. SALYUT-7 is configured much the same as SALYUT-6; however, it also carries new x-ray telescopes, the SKR-02M and RT-4M, a new materials furnace "KORUND" and the French-built night sky imaging systems, PCN and "PIRAMIG". SALYUT-7 does not carry the large (1.5 M diameter mirror) space telescope used on SALYUT-6 but retains such instruments as the MKF-M and KATE-140 Earth resources cameras. The launches of three missiles (two SS-20 IRBM and an SS-4 MRBM) and the reentry of two vehicles (an SS-4 MRBM and an SL-8 reentry vehicle test) during overpasses of SALYUT-7 continue to point out the interest of the USSR in performing military-related experiments from their manned space platforms.

COMMUNICATIONS

17. The Soviets launched three MOLNIYA-1 COMSATS in 1982 to maintain the eighth satellite network that became operational in 1976. The MOLNIYA-1 network supports the strategic rocket forces, the general staff, Soviet National Command authorities, and the Soviet space tracking network. Two MOLNIYA-3 COMSATS were launched during 1982 to maintain the four satellite network now used to support civil and military communications relay. The MOLNIYA-3 network can also be used as a backup for Raduga Geostationary COMSATS and the U.S. - USSR hotline via Gorizont COMSATS.

18. The Soviets successfully launched one Raduga COMSAT in 1982. The Raduga network consists of two geostationary COMSATS to relay both civil and military communications. Two Ekran satellites were launched in 1982. The Ekran network consists of a single satellite to provide for the relay of Moscow central television to the Soviet Far North and Far East. Two Gorizont satellites were launched in 1982. The Gorizont network, with satellites positioned at three geostationary locations, is used to support domestic and international communications relay and the U.S. - USSR hotline.

19. During 1982, two launches of the multiple payload communications satellite (MPCS) series placed 16 payloads into orbit. The Soviets maintain 16-24 active satellites in the MPCS network to provide worldwide,

one-way store/dump

one-way store/dump communications from KGB agents back to the Soviet Union. Four single-payload communication satellites (SPCS) were launched in 1982. Although the Soviets have long maintained the SPCS as a three satellite network, they presently have six active SPCS spacecraft in orbit deployed as three satellite pairs with orbits separated by about 120 degrees. The SPCS network provides worldwide, two-way store/dump relay of military/government communications. In 1982, the Soviets also deployed two small COMSATS from their SALYUT-7 spacestation. These satellites, designated ISKRA-2 and ISKRA-3, were for experimental use by radio amateurs of Soviet block countries.

NAVIGATION

20. During 1982, the Soviets successfully launched five NAVSAT-2 and two NAVSAT-3 satellites. A NAVSAT-2 launch vehicle failed in June 1982. Only 19 days later, the Soviets launched a replacement for this failure. They have continued to maintain the same NAVSAT-2 and NAVSAT-3 networks of six and four satellites, respectively.

21. A COSPAS package was placed on COSMOS-1383, a NAVSAT-3, launched 29 June 1982. This package is part of an experimental satellite-aided search and rescue project involving the Soviet Union, the United States, France, Canada and Norway. The Soviet portion of the project is called COSPAS while the Western part is called SARSAT (Search and Rescue Satellite). The Soviets have launched one functional COSPAS package. The first Western SARSAT package will be launched on a NOAA weather satellite in early 1983. The COSPAS package on COSMOS-1383 has already provided essential data to locate several downed aircraft and ships in distress.

22. The Soviets launched the first three developmental satellites in their global navigation satellite system (GLONASS) program. GLONASS will be the Soviet counterpart to the U.S. Global Positioning System (GPS) and has the potential to replace the NAVSAT-2 and NAVSAT-3 networks. GLONASS, as outlined by the Soviets, will consist of a total of 9-12 satellites, 3-4 satellites spaced equidistantly in each of three orbital planes. Advanced publications indicated GLONASS will provide nearly continuous two-dimensional position fixes and velocity vectors to the user. This will expand its application to both maritime and airborne users. The current NAVSAT-2 and NAVSAT-3 networks cannot provide precise position fixes to aircraft because of errors introduced by the aircraft's velocity. The space segment of GLONASS may become operational in the 1986-1987 period. A single SL-12 placed the three GLONASS satellites (COSMOS-1413, -1414 and -1415) into a 19,000 KM near circular orbit inclined at 64.8 degrees. COSMOS-1414 is the only one of the three that is stable and, thus far, the only one to have maneuvered.

GEODETTIC

23. The Soviet Geodetic satellite program conducted from 1968 by a series of dedicated spacecraft equipped with flashing lights and RF doppler beacons has been completed. None were active during 1982. Special Geodetic experiments continue to be accomplished using the SALYUT spacetations, the Photo-Geophysical reconnaissance satellites, and possibly on the COSMOS-1312 type spacecraft, whose mission remains undetermined.

METEOROLOGICAL SATELLITES

METEOROLOGICAL SATELLITES

24. In 1982, the Soviets launched two METEOR-2 satellites, both in posigrade orbits, to maintain a network of four METEOR-2 and two retrograde Meteor-Prirad A spacecraft. During March, the Soviets used for the first time an AL-14 launch vehicle to place a meteorological satellite (METEOR-2/8) into orbit. This orbit (at 82.5 degree inclination) differed slightly from the orbit (inclination of 81.2 degrees) used by all other METEOR-2 satellites, and, because the orbits are different, the orbital plane of METEOR-2/8 regresses at a slower rate than for other METEOR-2 satellites. The Soviets may create a new network of SL-14 launched satellites with the lower regression rate. Although METEOR-2/9 subsequently was launched by the usual SL-3, the Soviets may have begun a gradual program to replace the SL-3 with the SL-14 as the METEOR-2 launch vehicle.

OCEANOGRAPHIC

25. The Soviet Oceanographic Research (OCEAN) program remained inactive during 1982. The last OCEAN satellite successfully launched, COSMOS-1151, ceased transmitting mission data on a regular basis in December 1981. The first OCEAN satellite, COSMOS-1076 launched in February 1979, experienced stability problems soon after launch and was only intermittently active for the rest of its lifetime. COSMOS-1151 was launched in February 1980, almost exactly 1 year after the launch of COSMOS-1076. COSMOS-1151 appeared to function normally. A year later, in January 1981, an SL-14 Booster, probably carrying another OCEAN satellite, failed during the second-stage burn. However, the Soviets did not replace this OCEAN failure in 1981, and they did not attempt to continue the yearly launch pattern with a launch in early 1982. It's not certain if the OCEAN program will continue using the COSMOS-1076/1151 type satellites; another launch, or lack thereof, in early 1983 will help evaluate future Soviet plans for their space-based Oceanographic Research Program.

RADAR SUPPORT SATELLITES

26. The Soviets launched one second-generation Radar Support Satellite (RADSAT-2) at the end (29 December) of 1982. Two RADSAT-2 satellites launched earlier (COSMOS-1169 and -1310) performed the normal RADSAT-2 mission (Try Add ABM Radar Calibration) during the year. The other two operational RADSAT-2 satellites, COSMOS-807 and -1238, are of the non-transponding variety that is, they are not equipped with the Try Add Radar Transponders assessed to be the primary RADSAT-2 mission subsystems. The mission of these non-transponding RADSAT-2 satellites remains undefined. Whatever that mission is, COSMOS-807 and -1238 apparently continued to perform it satisfactorily during 1982. COSMOS-807, launched 12 March 1976, is the oldest operational Soviet satellite.

27. The Soviets launched three third-generation Radar Support Satellites (RADSAT-3) in 1982. COSMOS-1135, launched 29 January 1982 into a 74 degree inclined orbit, carries a subsystem design to check out the type VII satellite command system. The Soviets use the type VII system to control the RORSAT, EORSAT and ASAT. The type VII downlink

from COSMOS-1335 was

from COSMOS-1335 was intercepted relatively frequently in March, June and late October/early November, just before and during the STS-3, -4 and -6 shuttle mission.

28. The Soviets placed two RADSAT-3 satellites (COSMOS-1351, launched 21 April 1982 and COSMOS-1398, launched 29 July 1982) into 51 degree inclined orbits. This family of RADSAT-3 satellites carries two undefined mission subsystems designated subsystem A and subsystem B. These two subsystems appear to be functioning normally; it is unusual for the Soviets to have two of these satellites in orbit simultaneously. Another peculiarity is that even though they are nearing the end of their orbital lifetimes neither of these satellites has ejected any of the 24 small objects that each RADSAT-3 deploys during its lifetime. COSMOS-1311, launched in September 1981 into an 83 degree inclined orbit and carrying yet another undefined mission subsystem, is the fourth RADSAT-3 now in orbit and appears to be functioning normally.

SCIENTIFIC/ENVIRONMENTAL

29. For only the second year since 1969, the Soviets did not launch any Scientific/Environmental (INTERCOSMOS) satellites. INTERCOSMOS-21, INTERCOSMOS-22, and the Franco-Soviet Arcade-3 remained operational during much of 1982 and may have reduced the requirement for new launches. Plans for future SL-8 launched INTERCOSMOS satellites are uncertain and this series of scientific satellites may be discontinued in favor of scientific experiments on manned spacestations.

LUNAR/PLANETARY PROGRAM

30. In early March 1982, two Soviet scientific probes, VENUS-13 and -14, separated from their bus spacecraft after a 4 month journey from Earth and made successful descents to the surface of Venus. The two probes landed 4 days and 1000 KM apart. The VENUS-13 lander operated for 57 minutes before succumbing to typical Venus surface conditions (temperature of 465 degrees centigrade and pressure of 94 standard Earth atmospheres). These performances substantially exceeded the operational lifetime of half an hour expected by the Soviets. Apparently all experiments on both landers functioned reliably. Both the VENUS-13 and -14 landers transmitted to Earth panoramic photography of the surface of Venus for the first time in color. Successive photos were taken in black and white, then using red, green and blue filters. The images were combined on Earth to show that the surface is composed of reddish-brown rocks and dirt and the sky is orange; the color blue appears to be completely missing on the surface of Venus. Another first was a soil analyzer unit on each lander. A screw-type device drilled into the surface; the residue soil and rock particles were vacuumed into the lander and analyzed by an X-ray fluorescence unit. Both landers were extremely successful.

31. Both VENUS-13 and -14 buses continue in heliocentric orbits and have been providing data to Soviet scientists throughout the remainder of 1982.

UNDEFINED MISSION

UNDEFINED MISSION

32. COSMOS-1146 type. The Soviets launched COSMOS-1418, a COSMOS-1146 type payload, from KAPUSTIN YAR on 21 October. COSMOS-1418 is the third in this series, the first to be placed into a 51 degree inclination orbit. These satellites are all smooth-surfaced 2.0 M diameter spheres. No telemetry or tracking signals have been intercepted from any of these satellites. This would be consistent with a geodetic satellite mission, but the absence of laser reflectors and the fact that the satellites are not especially dense, are not consistent with such a mission. The facts that each of the COSMOS-1146 type satellites have had different inclinations and each of the three inclinations are also used by third-generation radar support satellites suggest these satellites might be related to the same military research and development program that the RADSAT support.
33. COSMOS-1312 type. On 24 September 1982, the Soviets launched COSMOS-1410, the second satellite of the COSMOS-1312 type. The mission of this satellite system, currently undergoing intensive investigation, remains undefined. The Soviets use the SL-14 launch vehicle to place these satellites into 1500 KM circular orbits inclined at 83 degrees, COSMOS-1410 appears to be stabilized by a gravity gradient boom system that was not evident on COSMOS-1312, perhaps due to a failure to deploy. The mission of this satellite system, while still unknown, may be connected with navigation, oceanographic research, or space geodesy.
34. COSMOS-1366. COSMOS-1366 was launched from TYURATAM by an SL-12 on 17 May 1982 and positioned at 80 degrees east longitude in a geosynchronous orbit. When the Soviets announced the launch on 18 May they stated that the COSMOS-1366 was "our" experimental spacecraft intended to retransmit telegraph and telephone information in the superhigh frequency (SHF) range. The mission of COSMOS-1366 is presently unknown.
35. COSMOS-1374 type. On 3 June 1982, an SL-8 was used to launch a 1500 KG lifting-body type reusable spacecraft, designated COSMOS-1374, from KAPUSTIN YAR. After one revolution in low Earth orbit, the spacecraft reentered the atmosphere, landed in the Indian Ocean by parachute, and was recovered by a Soviet recovery ship. The primary mission of the flight was probably to evaluate the aerodynamic performance of the spacecraft and onboard avionic systems. COSMOS-1374 may be a subscale testmodel for a future reusable manned spacecraft. An operational version of such a spacecraft would undoubtedly be able to land on a runway within the Soviet Union.

SOVIET SPACE ACTIVITY SUMMARY

36. A recap of the 1982 launch and payload activity follows. (For comparison, 1981 data are also provided).

LAUNCH TYURATAM

LAUNCH VEHICLE	TYURATAM		PLESETSK		KAPUSTIN YAR		TOTAL	
	81	82	81	82	81	82	81	82
SL-3	1	0	5	5	--	--	6	5
SL-4	22	22	20	21	--	--	42	43
SL-6	1	2	13	9	--	--	14	11
SL-8	0	0	17	19	1(1)	4	18	24
SL-11	8	8	0	0	--	--	8	8
SL-12	6	8	--	--	--	--	6	8
SL-13	1	1	--	--	--	--	1	1
SL-14	0	0	5	4	--	--	5	4
TOTAL	39	41	60	58	1	4	100	104

(1) Launched Indian-built Bhaskar payload.

LAUNCH VEHICLE FAILURES

37. Eight launch vehicle failures (payload not orbited) occurred during 1982:

SL-4	TYURATAM	28 March 1982	Photo-reconnaissance
SL-4	PLESETSK	15 Jan 1982	Photo-recce (Med-Res)
SL-4	TYURATAM	12 June 1982	Photo-recce (Med-Res)
SL-8	PLESETSK	18 June 1982	Photo-recce (Med-Res)
SL-12	TYURATAM	22 June 1982	COMSAT (EKTRAN)
SL-8	PLESETSK	30 Aug 1982	COMSAT (SPCS)
SL-8	PLESETSK	24 Nov 1982	COMSAT (MPCS)
SL-6	TYURATAM	8 Dec 1982	COMSAT (MOLNIYA)
SL-12	TYURATAM	24 Dec 1982	COMSAT (PROB GORIZONT)

38. Space payload summary of 1982. Comparisons with 1981 data are also shown.

<u>Weapons</u>	<u>1981</u>	<u>1981</u>
Antisatellite Interceptors	2	1
ASAT targets	1	1

Reconnaissance/Surveillance

<u>Reconnaissance/Surveillance</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
Low-Res Photo/ELINT-1	0	0
First-Generation Hi-Res	0	0
Second-Generation Hi-Res	9	6
Medium Resolution	20	18
Photo/Geophysical	2	2
Earth Resources/Photo	5	6
COSMOS-1246 type	1	1
COSMOS-1426 type	0	1
Second-Generation ELINT	0	1
Third-Generation ELINT	5	6
ELINT OCEAN RECCE	3	3
Radar OCEAN RECCE	3	4
Launch Detection	5	5

<u>Communications</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
MOLNIYA-1	4	3
MOLNIYA-1 (COSMOS Designator)	5	2
RADUGA	3	1
GORIZONT	0	2
EKRAN	1	2
Single Payload	2	4
Multiple Payload	24	16
Amateur Radio Satellites	7	2
COSMOS-1366 (Unidentified)	0	1

<u>Navigation/Geodetic</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
Second-generation Naval Support	4	5
Third-Generation Naval Support	1	2
GEODETTIC	0	0
GLONASS	0	3

<u>Meteorological</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
METEOR-2	1	2
METEOR-PRIRODA	1	0

Oceanographic

<u>Oceanographic</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
OCEAN	0	0
<u>Manned/Manned-Related</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
SOYUZ	2	0
SOYUZ-T	1	81 HPD
PGDGRYCT IL	1	4
SALYUT	0	1
Biological	0	0
COSMOS-881/882 type	0	0
COSMOS-929 type Spacestation Module	1	0
COSMOS-1374 type (UNID Winged Test Vehicle)	0	1
<u>Radar Support</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
Second-Generation Radar Support	3	1
Third-Generation Radar Support	1	3
<u>Undefined</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
COSMOS-1146 type	0	1
COSMOS-1312 type	1	1
Lunar/planetary	2	0
<u>Scientific/Environmental</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
INTERCOSMOS	2(2)	0
OREOL-3	1	0
PROGNOZ	0	0
Total Payloads Orbited	124	117

(2) Includes Bulgaria-1300 (INTERCOSMOS-22)

HOOFDSTUK III - ONTWIKKELINGEN IN HET SOWJET/
OOSTDUITSE VLIAGERTRAININGS-
PROGRAMMA

INLEIDING

1. Zoals reeds werd vermeld in hoofdstukken II van ISAMs 9/82 en 4/83 functioneert sinds enige tijd op HKw USAFE het "European Tactics Analysis Team" (ETAT), dat speciaal is gevormd om het WP-vliegertrainingsprogramma in het gebied tegenover de Centraal Europese Sector nader te analyseren.

2. Onlangs verscheen wederom een rapport van genoemd team, waarin speciaal aandacht werd besteed aan de activiteiten van de Sowjet- en Oostduitse LSK, met het accent op de volgende onderwerpen:

- a. FENCER training door het regiment BRAND (GSFG-LSK).
- b. Range exercise with escort.
- c. East German "topcover"-tactics.
- d. Separate vector intercepts.
- e. EGAF depressed angle intercepts.
- f. FOXBAT-E intercepts.
- g. Live missile firing.

3. Evenals vorige keer wordt hierna het rapport onverkort in zijn oorspronkelijke vorm weergegeven. In verband met de veelheid van vaktechnische begrippen is het rapport niet vertaald.

BRAND FENCER TRAINING

4. History. The BRAND (5202N 01345E) regiment converted from the SU-7/FITTER to the SU-24/FENCER during July 1982. The regiment fields 34 FENCER aircraft. Unlike other Soviet combat aircraft in the forward area, these FENCERs have never been camouflaged¹⁾ and they maintain the factory delivered light grey gloss paint scheme. After a few weeks of training that generally reflected airframe familiarization, the regiment began training with primary concentration on weapons delivery. The training primarily, though not exclusively, took place at the GADOW-ROSSOW (5305N 01242E) bomb range. In early March of 1983, the BRAND regiment relocated to FINSTERWALDE (5136N 01345E) Airfield.

It is presumed that

1) Voorzover bekend geldt dit evenzeer voor de in Polen gestationeerde FENCERs.

It is presumed that this relocation is only temporary, while some repair work¹⁾ is accomplished at BRAND. After some nine months of active training, the BRAND regiment has settled into a relatively stereotyped and non-adventurous training program. This program includes comparatively little local flight training that is unrelated to weapons delivery. Thus far, there is no indication that BRAND has carried out any large-scale, tactically realistic exercises. There is therefore, some question whether any of the training observed thus far, truly reveals tactics.

5. General description of training/navigational routes. Two routes are in use. The first, from BRAND, exits the airfield on a westerly heading, transitting through the JUTERBOG (5159N 01305E) permanent restricted area (PRA), and then turns to a northerly heading at a point approximately 5-11 NM southwest of JUTERBOG Airfield (5200N 01259E). The FENCER crews then proceed on this northerly heading, passing west of Berlin, until they enter the ROSSOW range facility. The IP at which the aircraft turn onto the tactical run appears to be near the city of HAVELBERG (5249N 01205E). The heading into the range from the IP is about 060 degrees. The second route is from the current temporary operating location at FINSTERWALDE airfield. On this route, the FENCER crews exit the airfield on a northerly heading until approximately 8 NM south of BRAND. At this point, they turn to a westerly heading and pick up the original route. Return routes from the range include a standard route to the west of Berlin and one to the east.

6. Enroute altitudes. The FENCER aircraft from BRAND have employed a range of altitudes on their navigational routes. The highest altitude block is in the 18.000 ft range and is routinely used for transit to and from the range. Medium altitudes are in the 3000-4000 ft range. Low altitudes have ranged down to 1000 ft for "low-level" cross country approaches to the range. There is no evidence of very low altitude flying, but this continues to be an area of high interest for the ETAT.

7. Enroute speeds. High altitude cross country is generally associated with a speed of approximately .8 mach while medium and low altitude missions appear to average around 450 KIAS. On at least one occasion we have seen a FENCER at a speed approaching 570 KIAS at 1500 ft in conjunction with an apparent SAM evasion maneuver (see para 9).

8. Formations. During a period of intensive range activity by the BRAND FENCERS, it is common practice for the aircraft to be launched in a "stream" with 3-4 minutes spacing between individual aircraft. This is likely a result of an attempt to lessen congestion at the range. It may or may not represent a choice of tactics for FENCER aircraft. Thus far, there appears to be no emphasis placed on free, single ship low-level radar navigation. The aircraft routinely employ the RSBN short-range navigation system and all fly the same route.

9. Evasive maneuvers.

-
- 1) Het betreft renovatie van start/rolbanen, bouw van missile support facility (TASMs) en nieuwbouw c.q. renovatie POL-depot; duur mogelijk 1 jaar.

9. Evasive maneuvers. The FENCER aircraft have adopted two versions of a basic, rather simplistic evasive maneuver, which the Soviets designate "COBRA"¹⁾ or "SNAKE". These maneuvers are described in Soviet military literature as an "anti-rocket" or "anti-SAM" maneuvering tactic. FENCERs enroute to the ROSSOW range routinely execute two versions:

- a. The first, and the one which is executed first in the routine flight profile, is a level "s"-turn composed of three 30-degree turns right, left, and then right again back into the route. The second evasive maneuver is like the first, but is executed as a series of 60-degree turns off track, again describing an "S".
- b. These turns have previously been described as attempts to go tangential to a SAM tracking system in order to minimize radial velocity and effectively disappear from the radars by exploiting a trackers "blind speed". As these maneuvers are currently being executed they may be of insufficient severity and duration to effectively defeat a system such as the I-HAWK radar.

10. Review of these maneuvers by the ETAT suggests a possible alternative explanation. The manner of execution could imply a maneuver designed to defeat a SAM threat that is already in flight. Prior to the maneuver, the aircraft accelerates approximately 90 knots (480 to 570 knots), but there is no indication that the aircraft gains or loses altitude. The location of these maneuvers has become rather stereotyped and is generally well before the IP. The location of the maneuvers may be the result of pre-planned timing. We can find no evidence that the pilots are reacting to a real threat provided by a deployed tactical SAM system anywhere along the flight route. The 60-degree turns have been visually observed and reported as appearing to be a hard maneuver. As such, the maneuver has some potential to defeat a SAM tracking solution, but the critical question is timing. Premature or late execution of this anti-SAM maneuver would defeat its utility.

11. Our overall impression is that the BRAND FENCER pilots are proficient in the mechanical execution of a very small selection of evasive maneuvers. We have no indication that terrain-masking (low-level flight), such as might be expected of a US F-111 or an RAF BUCCANEER, has been included in BRANDs training-program. It should be pointed out however, that the flight routes selected are almost totally over very flat terrain, offering little opportunity for terrain-masking.

12. Weapons details.

1) Beschreven in ISAM 7/8-81, Hoofdstuk I + bijlage.

12. Weapons details. Thus far the training program appears to be confined to bomb delivery profiles. Although several of the BRAND FENCERS are configured with a large rail assessed to accommodate the AS-14 TASM. No tactical Air-to-Surface missile profiles have been seen in their flight training. Likewise, there has been no apparent practice for gun attacks, or the delivery of unguided rockets. Bomb delivery profiles appear to include both high and low altitude level deliveries (invariably flown as radar deliveries), and low altitude pull-up or loft deliveries which also employ the attack radar system. It is not clear from the observations of flight profiles whether the FENCERS are training for the delivery of conventional bombs, nuclear weapons, or both. Range work usually involves multiple passes (see para 15). There has been no apparent attempt to simulate a nuclear escape maneuver, but the present approach does provide a great amount of training time and the simulation of the escape maneuver may not be considered to be a hard training requirement.

13. Bomb delivery has been limited to three basic approaches with small variations, the quoted values are representative of a large number of observations:

- a. Medium altitude level - release altitude 6500 ft, speed 430 knots.
- b. Low altitude level - release altitude 1000 ft, speed 490 knots.
- c. Low altitude loft (bomb released in a 30-45 degree climb). Attack - run initiated from 1000 ft, speed 490 knots, bomb released in a climb initiated about 2.5-3 NM from the target.

14. Target description. The majority of BRANDs training takes place at the ROSSOW range target complex, which includes a mock-up of BITBURG Airbase. Occasionally, training has been carried out at the HEIDEHOF (5159N 01318E) range in Central East Germany. The fact that the target area includes an airfield mock-up may not be of great significance at this point in the BRAND regiments training. We have seen no attack profiles that appear to be dedicated specifically to runway busting.

15. Range procedures. The execution of range training by the BRAND FENCER regiment is by now largely routine and repeatable. The following describes a typical low altitude delivery profile. After the cross country flight described in para 5 to an IP near HAVELBERG. The aircraft begin a descent from transit altitude to about 2000 ft. At the initiation of the descent near the IP ELINT confirms that an additional K-band component of the nav/attack radar is switched on. From this point the K-band signal is in scan synchronization with the normal I-band navigation radar, and all function changes on the K-band component are repeated simultaneously on the I-band. At switch-on, the K-band component operates at double the PRF of the I-band system. Subsequently, during the attack run, PRFs are quadrupled. At the completion of range work, the K-band signal is switched-off and the I-band signal reverts to the normal PRF. The apparent advantage of the K-band system is the provision of considerable refinement of ground returns for bombing. From the

intermediate altitude

intermediate altitude of 2000 ft, aircraft involved in low altitude deliveries, descend further to about 1000 ft. The route is direct from the IP to the target area, on a heading of about 060 degrees. The descent to the final attack altitude is two-step, probably reflecting range safety procedures. The dual component nav/attack radar operates continually during range work, and on occasion, range work may be prohibited for aircraft with malfunctioning nav/attack radars. The initial run-in passes directly over the chosen target and may involve a first pass attack or a dry familiarization run. The first attack may be carried out at 2000 ft. It is followed by a left hand turn onto a downwind leg which extends back along the run-in axis for about 15 NM. At the 15 NM mark the aircraft turns back toward the target with a descent to 1000 ft, switches to the quadruple PRF on the K-band system and runs indirectly at the target. This pass is followed by a climbing left turn which leads to the outbound track from the range.

16. Conclusions. The BRAND regiment, in its tenth month after conversion from the SU-7/FITTER-A has yet to demonstrate the full combat potential of the FENCER aircraft. The training however, is comparable to other forward area FENCER units. Integration of this unit into a large scale flying exercise should provide more tactically relevant details.

17. By western standards operationally realistic navigation training has not been executed thus far at BRAND. The style of operation at the ROSSOW range, heavily influenced by range safety requirements, requires that FENCER crews be extremely reliant on the nav/attack radar system. The range is well equipped with specialized radar reflectors and target markers. The BRAND FENCERs capability against real wartime targets is not well represented by the training we have observed. The team feels that what exists now is a demonstration of a relatively low level of operational skill and an uncomplicated training program by NATO standards.

RANGE EXERCISE WITH ESCORT

18. Description. On 5 February 1983, FLOGGERS-G from JUTERBOG performed the first known escort by GSFG Air Forces. The exercise was conducted in two phases at the BELGERN range (5128N 01305E), and it included hot first pass attacks by GROSSENHAIN (5119N 01334E) FITTERS and FINSTERWALDE FLOGGERS, anti-SAM "COBRA" maneuvers by fighter-bombers, and intercepts by KOTHEN (5143N 01158E) FLOGGERS-G.

19. The first phase of the exercise began at 0809Z with five GROSSENHAIN FITTERS, two pairs and a single, attacking the BELGERN range. The singleton made only one pass dropping a practice bomb. The two pairs remained on the range making one bombing and one strafing pass each before departing the range at 0814Z.

20. As the FITTERS left the range, the first two of 25 FINSTERWALDE FLOGGERS-D/J entered the range at 1000 ft AGL, 540 KIAS. Ingress to the range was from the north flying approximately 30 NM to a point southwest of the range, a turn was then performed to the

east, travelling

east, travelling about 15 NM, before turning northwesterly to begin the attack run. At least seven of the twelve pairs of FLOGGERS-D/J executed the "COBRA" anti-SAM maneuver during the 30 mile north to south leg of the ingress route. The maneuvers consisted of a series of 30 to 60 degree heading changes off track. On the range, ten of the pairs made three element attacks each, using bombs, rockets and cannon. Range tactics included level, dive delivery, and combat turns (a fly-up maneuver to about 3000-5000 ft, a 180 degree turn to a final attack run using a shallow dive of about 10 degrees). Time on final with wings level was about 10 seconds and there was no apparent attempt to perform curvilinear attacks or jinking maneuvers. Egress from the range was at 2000 ft AGL. At least four of the FLOGGERS-D/J recovered at FALKENBERG (5133N 01313E) after their range work.

21. Interesting aspects of this range program were first pass hot bombing and RE-attacks. The most notable aspect of these missions however, was the air-to-air fighter involvement, the second pair of FLOGGERS-D/J were escorted by a pair of JUTERBOG FLOGGERS-G. As the fighter-bombers were enroute to the range, the JUTERBOG FLOGGERS established an orbit to the north of the range at 4000 ft AGL. When the fighter bombers turned south and began their "COBRA" maneuvers, the FLOGGERS-G attempted to join with them. They apparently had great difficulty establishing the escort formation as they failed to join-up with the fighter-bombers until the east-bound leg of the ingress route when they established a covering position about 2 NM behind and 3000 ft above the fighter-bombers. They then followed the fighter-bombers to the range. Upon entering the range, the FLOGGERS-G climbed to 12,000 ft and established a circular orbit over the range maintaining about 350 KIAS. The topcover orbit consisted of two revolutions, then the FLOGGERS-G departed for homebase. As they departed the area there was no apparent coordination with the fighter-bombers, suggesting that the escort portion was considered to be complete once the range work began.

22. While the JUTERBOG FLOGGERS were covering the range, a pair of KOTHEN FLOGGERS-G orbited to the north of the range between JUTERBOG and the BELGERN range. The orbit was at slow speed, wings at 16 degrees, and 5000 ft AGL. As the next pair of fighter-bombers began their southerly leg and "COBRA" maneuvers, the KOTHEN FLOGGERS broke out of their orbit, swept wings to 45 degrees, accelerated, and attempted to intercept them. At about 4.5 NM from the fighter-bombers, AI-radars were activated. At 3 NM a lock-on was achieved with the interceptors at 4000 ft and the targets at 1000 ft AGL. The interceptors then closed and performed sequential probable gun attacks, with the first lead, then wing remaining in a cover position while the other descended to 1000 ft to attack the targets. During these attacks the fighter-bombers continued their "COBRA" maneuver and did not react to the interceptors. Before returning home, the KOTHEN FLOGGERS made probable gun attacks on another pair of FLOGGERS-D/J exiting the area, possibly using them as targets of opportunity.

23. During the first phase of the exercise, HIPs-J/K orbited west of FINSTERWALDE employing CHIPTHORN ECM. It is also probable that at least some of the fighter-bombers used internal ECM equipment during their transits to the range. The first phase was complete by 0918Z.

24. The second

24. The second phase began at 0944Z with GROSSENHAIN FITTERS attacking the range. This time at least ten FITTERS, a four-ship, two pairs, and two singles, participated. All ingressed at 2000 ft, made multiple hot ordnance deliveries, and egressed at 4000 ft AGL. When on the range, formation attacks were carried out with the four-ship separating into elements of two for range work. All FITTER activity was complete by 1000Z. As in the first phase, 25 FINSTERWALDE FLOGGERS-D/J flew in twelve pairs and a singleton, using the identical route, "COBRA" maneuvers and multiple hot deliveries on the range. The ingress altitude this time was 2000 ft. As in the first phase, the second pair of FLOGGERS-D/J was escorted by JUTERBOG FLOGGERS-G. This time, the Air-to-Air FLOGGERS found it much easier to join with the fighter-bombers. They formed up 2 NM behind and 2000 ft above the FLOGGERS-D/J. They then followed them to the range, again flew topcover at 12,000 ft, and went home independently of the fighter-bombers. As in the first phase, KOTHEN FLOGGERS-G orbited north of the range at slow speed, 4000 ft AGL, broke out to intercept a pair of FLOGGERS-D/J at 2000 ft AGL, and used AI-radar to acquire and lock-on to the targets. This time, however, the interceptors made simultaneous apparent missile attacks and did not close for guns.

25. Again, HIPs-J/K provided an ECM environment. At the end of the exercise, 16 more FITTERS from GROSSENHAIN, ingressing at 4000 ft, attacked the range using "COBRA" maneuvers in-bound, then they carried out two hot passes each on the range in formation attacks, and departed for homebase.

26. Observations. This is the first known use of escort tactics by GSFG Air Force fighters. The escort differed from that used by Air Army LEGNICA units last year in that the GSFG Air Forces escort involved actually forming up in a visual cover formation.

27. The altitudes used by the fighter-bombers in the first phase were lower than normally seen in the Soviet training. However, the Air-to-Air fighters found it difficult to join up with such "low altitude" aircraft. This, despite the good weather at the time, which was reported to be clear with unlimited visibility.

28. The escort performed in this exercise covered only about 25-40 NM of the navigational route and was very rudimentary. The relative difficulty in establishing the escort indicates that the join-up was probably being coordinated by a third party, such as GCI, and that direct coordination between fighters and fighter-bombers did not take place. The absence of an Air-to-Air adversary limited the amount of training available to the escort.

29. When intercepting the "low altitude" fighter-bombers, the FLOGGERS seemed to have little difficulty acquiring and locking-on. Indications were, however, that semi-active APEX shots were probably not attempted, but that IR missiles and gun attacks were used. The use of "shooter cover" attacks indicates some consideration for mutual support and reasonable freedom of operation by the wingman.

30. Fighter-bomber

30. Fighter-bomber activity was reasonably adventurous by Soviet standards. Speeds were relatively high (up to 540 knots) and altitudes low (1000 ft). Range tactics were standard, but the absence of orientation passes and the use of multiple hot passes were noteworthy. Spacing between elements ingressing to the range varied from 1.5 to 5 minutes.

31. The "COBRA" maneuvers were performed at the same point on the ingress route by each pair of fighter-bombers. They consisted of 30 to 60 degree heading changes off track and were preplanned and not performed in response to any Air-to-Air or Surface-to-Air threat.

32. Participation by four regiments representing two different air divisions suggests GSFG Air Forces level coordination. The exercise was noteworthy for the variety of activity involved. However, many training opportunities were missed by keeping each event separate from the others and not carrying activities to their logical conclusion. In this respect, it reflected past Soviet training practices in general.

EAST GERMAN TOPCOVER TACTICS

33. Introduction. The topcover missions took place over a three day period. Two missions were flown on each day, one during the late morning and one during the afternoon. All six of the missions were similar. During all six missions, TROLLENHAGEN (5336N 01318E) FISHBEDs and PEENEMUNDE (5409N 01347E) FLOGGERS staged out of MAHLWINKEL (5223N 01150E), a GSFG helicopter-base. The exercise area was located approximately 21 NM northeast of MAHLWINKEL, in the RHINOW (5245N 01220E) area. Four missions began with a formation of two to four FLOGGERS flying to the exercise area and establishing topcover orbits at altitudes of 1650 to 2000 ft and at speeds between 430 and 460 KIAS. As the FLOGGERS were flying the topcover orbits, a group of two to four FISHBEDs entered the exercise area at an altitude of 1000 ft. Their route took them directly under the orbiting FLOGGERS. As the FISHBEDs flew through the area, the FLOGGERS turned towards them. The FLOGGERS appear to have been simulating gunshots or IR missile due to the geometry of the attacks and the lack of AI-radar employment. Upon completion of the attacks, the two groups reformed and returned to MAHLWINKEL. Two missions differed from the four mentioned above. The FISHBEDs and FLOGGERS flew to the exercise area from MAHLWINKEL as one group. Once inside the area, the FISHBEDs and FLOGGERS separated and attacks began.

34. Details. The first mission occurred during the afternoon of 26 January 1983. At 1402Z a four-ship formation of PEENEMUNDE FLOGGERS flew to the exercise area, on an initial course on 030 degrees and an altitude of 2000 ft. Shortly thereafter, the FLOGGERS turned to a course of 270 degrees, then to a heading of 090 degrees. At this point the FLOGGERS entered the area and began a left hand east/west orbit. At 1401Z a four-ship formation of TROLLENHAGEN FISHBEDs approached the area at 1000 ft and entered at 1403Z in an undetermined formation. The FLOGGERS broke out of their orbit in echelon formation and after two minutes of apparent GCI vectoring of both the attackers and targets, the FLOGGERS were in position to attack. With the FISHBEDs at 1.6 NM and slightly left of nose, the FLOGGERS attacked.

35. The second mission

35. The second mission to be described in this section occurred during the afternoon of 29 January 1983. At 1357Z, a four-ship formation of FLOGGERS entered the exercise area at an altitude of 1650 ft. They immediately began a right hand topcover orbit and increased their speed to 430 KIAS. 12 minutes later at 1409Z, a four-ship of FISHBEDs entered the exercise area at an altitude of 1000 ft. The FLOGGERS were apparently vectored out of their orbit, increased speed to 460 KIAS, and after two minutes, closed to less than 2 NM in the stern. The FLOGGERS then commenced attacks.

36. Comments. These topcover missions were flown by EGAF PEENEMUNDE FLOGGERS-B/G staging from the GSFG base at MAHLWINKEL. TROLLENHAGEN FISHBEDs-D/F served as the targets. The activity was carried out as part of an East German combined forces field training exercise (FTX), that also included: a river crossing; fire support by combat helicopters; and ground support missions by FLOGGERS-H. The FLOGGERS-B/G were simulating topcover for the ground attack aircraft, specifically the combat helicopters.

37. These missions are rare examples of EGAF topcover for GSEs and they differ from Soviet practice in altitude (2000 ft vice 20,000 ft), and in that they engaged air targets from the orbits. On the second day attacks were attempted at speeds up to 460 KIAS in visibility of less than 2 NM.

38. There was no indication of attempted AI-radar employment. This suggests that all intercepts were under very tight GCI control, probably from the fighter direction post at KIRCHMOSE (5223N 01226E). Most of the flight activity took place within 19-27 NM of the KIRCHMOSE FDP.

39. In these missions East Germans appeared to have serious difficulties with low altitude intercepts. Several missions degenerated into "milling around" as interceptors and targets were apparently vectored in opposing circles. Only about half of the intercept attempts resulted in the achievement of proper geometry for an attack.

SEPARATE VECTOR INTERCEPTS

40. On 26 January 1983, MERSEBURG (5122N 01157E) FLOGGERS-B conducted separate vector intercept training. As with previous such missions, this activity was conducted at night. The set-up had two interceptors in separate orbits with one at 14,000 ft and the other at 12,000 ft. The single target aircraft was at 20,000 ft. The interceptors were vectored so that one initiated a beam attack from about 20 NM and the other was placed head-on to the target at about 35 NM. As they closed, with the target flying straight and level, the beam interceptor turned on his AI radar first at about 15 NM from the target and locked-on at 8 NM. The head-on interceptor activated radar at 18 NM. As they broke off, the interceptors turned into each other, staying level and using their altitude differential they maintained separation. The target did not react and no further activity was performed.

41. The significance

41. The significance of this activity is that although it is infrequent, the Soviets continue to practice separate vector tactics. The generally high level of GCI proficiency is evident in the fact that multiple intercepts on the same target can be effected simultaneously from widely different directions. In this exercise, both the interceptors were in weapons parameters at about the same time and within a few seconds could have simulated two or more missile shots each.

EGAF DEPRESSED ANGLE INTERCEPTS

42. On 4 January 1983, the East German Air Defense wing at PRESCHEN (5140N 01438E) conducted an interesting exercise in which they attempted to perform depressed angle intercepts using the SPIN SCAN B radar on their FISHBED-3 (export) aircraft. The activity consisted of six intercepts with the attackers positioned 1800 to 2000 ft above the targets in the stern quarter. Targets flew at 8000 ft. Intercept attempts began at a range of 3 to 5 NM, closing to about 1 NM. Of the first four attempts, lock-on was achieved intermittently by three pilots. Only one was able to maintain lock-on at a calculated depression angle of six degrees. The final two interceptors descended as they closed and eventually ended up completing successful 1500 ft look-up intercepts.

43. The interesting part of this exercise is that the East Germans tried at all. The SPIN SCAN is known to be deficient in anything but the level look-up mode. This exercise simply confirms the problem. The use of depressed angle geometry at medium altitude is tactically insignificant. It is possible that as the East German Air Force is responsible for low altitude air defense, they are experimenting with new ways to use old equipment. It would appear however, that the results of this exercise may discourage further such training.

FOXBAT-E INTERCEPTS

44. Below is a tabular listing¹⁾ of all FINOW (5250N 01342E) fighter regiment FOXBAT-E intercept training observed from 19 July 1982 to 8 April 1983. This summary does not include reaction to SR-71 missions. The following points of interest are offered concerning the intercept statistics.

45. Less than 10 per cent of the intercept training is conducted above 50,000 ft. None is below 22,000 ft. This indicates an emphasis on medium altitude training. Profiles are most commonly a look-up intercept with the target about 2000 ft higher. Only six depressed angle profiles were flown, all one day, all stern aspect, all medium altitude and none with a significant altitude separation. Two of the six were unsuccessful.

46. There were only

1) In het kader van de ISAM is deze "listing" niet opgenomen, maar wordt volstaan met de conclusies.

46. There were only 11 instances of two-ship formation intercepts. In all other cases intercepts were single-ship. In virtually all cases, there was only one intercept per sortie.

47. Aspects break down to 120 front, 95 stern, and 56 beam. Of the 18 missed intercepts, one was front, 12 were stern, and five on the beam.

48. Radar performance showed: in the front, above 50,000 ft: radar turned on at an average of 79 NM; lock-on averaged 32 NM; and simulated AAM launches averaged 14.4 NM. In the front, medium altitude: turn on averaged 44 NM; lock-on 24 NM; and launch 10 NM. In the stern: turn on at 10 NM; lock-on at 8.1 NM; and launch at 3.4 NM.

49. The FOXBAT-E is clearly not regarded by the Soviets as a tactical fighter nor as a low altitude interceptor. It is also not a look-down, shoot-down weapon system, and by their training, has yet to demonstrate a significant depressed angle capability.

LIVE MISSILE FIRING

50. Introduction. On 19 March 1983, a live missile firing (LMF exercise) was conducted at the PEENEMUNDE range (5420N 01412E) by WITTSTOCK (5312N 01232E) FLOGGERS-G. This exercise was representative of the LMF training conducted annually by all Soviet fighter regiments in the forward area. A total of 35 aircraft participated, each firing one missile with four apparent malfunctions. The exercise began with a DAMGARTEN (5416N 01227E) based IL-28 BEAGLE orbiting over the range at 33,000 ft. A SPERENBERG (5208N 01318E) based AN-26 orbited over Rugen Island at 18,000 ft. The FLOGGERS operated in groups of three aircraft, each aircraft separated from the previous one by 15 NM. They departed WITTSTOCK heading due East, turned north at the Polish border, entered the PEENEMUNDE range at 25,000 ft to 28,000 ft, 0.9 mach. The BEAGLE dropped parachute retarded flare targets for the first four groups of fighters, each group provided with one target flare. Firing ranges against the flares varied from 3 to 6.5 NM. The final 23 FLOGGERS fired with no target at all. The missiles flew out about 6 to 7 NM before apparently self-destructing, leaving a clearly visible debris cloud. Following the launch, each pilot turned left, heading due west to a point directly north of WITTSTOCK, then south to enter the landing pattern.

51. Comments. This exercise in no way resembles the U.S. live fire program in terms of realism, complexity, or level of training. Aside from the fact that live missiles were used, there was no realism. There was no maneuvering, and the absence of a target for most of the fighters indicates that an evaluation of weapons parameters was probably not conducted.

52. It is significant that 35 sorties, about 80 per cent of the regiment, were generated in a 2.5 hour time span to support the exercise. Although the team does not consider this to be "good" pilot training, the Soviets may get more realistic live fire training when they deploy to the USSR every one to two years.

53. Additional comments.

ADDITIONAL COMMENTS

53. KOLOBRZEG (5412 01541E) FLOGGERS-B were noted performing AACT for the first time on 26 March 1983. The missions seen, thus far, have been simple, offensive only, standard sequence. Why KOLOBRZEG lags all other Soviet Air-to-Air units in the forward area nearly two years is as yet unknown.

54. The team found several significant points on which to comment as evidenced by the length of this report. However, a consistent pattern is apparent. In general, Soviet and East German training analyzed at this meeting shows a very conservative approach which leads to an impression of simple and routine practices that restrict the value of training, by U.S. standards. The skills being developed in this training are not what we would like to take to war.

HOOFDSTUK IV - ANTI-DEMOCRATISCHE STROMINGEN

INTERNE STRIJD EN OPPOSITIEGROEPEN IN WESTEUROPESE CP-EN

1. Al heeft de ontwikkeling, die op het ogenblik in de CPN plaatsvindt, zeker spectaculaire kanten, het is toch niet zo dat de partij hiermee een volstrekt uitzonderlijke positie tussen de andere Westeuropese CP-en inneemt. Scherpe, al dan niet tot scheuring leidende interne partijstrijd, issues zoals nu in de CPN aan de orde, het optreden van georganiseerde interne opposities manifesteerden en manifesteren zich ook binnen andere Westeuropese CP-en. De CPN past met haar interne moeilijkheden in een meer algemeen beleid, zoals moge blijken uit onderstaande.
2. Interne partijstrijd. Communistische partijen staan algemeen te boek als monolitische organisaties waarbinnen voor opposities geen plaats is en die, mocht interne oppositie zich toch voordoen, daaraan snel en efficiënt een eind maken. Dat imago is niet helemaal onterecht. Het is in elk geval conform de theorie van het democratisch centralisme, het interne organisatieprincipe dat oppositionele groepsvorming in een CP ("fractievorming" in eigen jargon) inderdaad verbiedt.
3. In de praktijk intussen is de geschiedenis van de communistische partijen, i.c. de Westeuropese, er bepaald niet één van louter eenheid en gesloten rijen. Tot het verhaal behoort wel degelijk ook het telkens weer optreden van interne conflicten; scheuringen, splinter- en tegenpartijen. Te denken valt in dit verband - om de zaak tot de jongste geschiedenis te beperken - aan de periode direct na de Tweede Wereldoorlog of aan de gebeurtenissen in Hongarije (1956) en in Tsjechoslowakije (1968) en aan de interne strubbelingen die daardoor in verschillende CP-en ontstonden.
4. Ook op het ogenblik is er sprake van tegenstellingen en conflicten binnen een flink aantal CP-en. Tengevolge van dergelijke interne conflicten kwamen de laatste tijd bijvoorbeeld de Italiaanse (PCI), de Franse (PCF) en Spaanse CP (PCE) regelmatig in het nieuws.
5. De PCI heeft te maken met een orthodoxe interne oppositiegroep, die zich afzet tegen het meer vooruitstrevende "eurocommunistische" beleid van de partijleiding. De groep gaf afgelopen jaar een eigen blad uit, "Interstampa" en ontleent daaraan ook haar naam. De PCI-leiding tolereert Interstampa met tegenzin en neemt daarbij soms de gelegenheid waar voor een incidenteel roeyement van een Interstampa-figuur.
6. Het omgekeerde speelde in de PCF. Daar moest de partijleiding de meer orthodoxe pro-Sowjetkoers van de laatste paar jaar doorzetten tegen de oppositie van de eurocommunistisch georiënteerde minderheid in.
7. De PCE tenslotte kwam bij de parlamentsverkiezingen van oktober jl. ernstig verzwakt (van 23 naar 4 zetels) uit een heftige interne partijstrijd te voorschijn. In de PCE stonden drie groepen tegenover elkaar: een eurocommunistisch georiënteerd midden, een groep "vernieuwers" die vonden dat de partij niet ver genoeg ging met haar eurocommunistische koers en een

groep orthodoxen

[REDACTED]

groep orthodoxen die uiteraard, naar een orthodoxe, pro-Sowjetkoers terug wilden. Welke kant de PCE - die in verband met al deze strubbelingen in november jl. haar partijleider Carrillo door een andere, Iglesias, heeft vervangen - zal opgaan, is inmiddels nog niet duidelijk.

8. Tegenstellingen bestaan er ook in de Engelse, Deense, Belgische en Finse CP-en. In al deze partijen, waaraan nog andere zouden kunnen worden toegevoegd, bestaat een min of meer georganiseerde oppositiegroep, die zich tegen de partijleiding, resp. tegen de meerderheid van de partij verzet.

9. Patroon en verloop van de interne conflicten. Hoewel de botsingen binnen de verschillende CP-en in de grond van de zaak steeds teruggaan op de tegenstelling tussen degenen die aan de communistische orthodoxie willen vasthouden en de voorstanders van vernieuwing, is de ontwikkeling in de feitelijke verhoudingen bij de diverse partijen nogal gevariëerd.

10. Zoals al aangeduid, staat in het ene geval een orthodoxe partijleiding/meerderheid tegenover een vernieuwingsgezinde minderheid (PCF, Deense CP), terwijl in het andere geval de situatie omgekeerd is (PCI, Belgische, Finse CP). Ook komt het voor dat een partijleiding met oppositie van twee kanten te maken krijgt, dus zowel van vernieuwingsgezinde als van orthodoxe kant (PCE; ook in de PCF traden naast de eurocommunistiche opposanten critici op, die vonden dat de partijleiding juist onvoldoende orthodox was).

11. Eveneens nogal gevariëerd is het verloop resp. de uitkomst van deze conflicten. Nu eens slaagt de partijleiding erin om een interne oppositie onder contrôle te houden of te onderdrukken, dan weer weet een oppositie zich te handhaven en soms zelfs haar positie te institutionaliseren, in weer andere gevallen komt het tot een breuk die al dan niet met de vorming van een tegenpartij gepaard gaat.

12. Het onder contrôle houden en onderdrukken van interne oppositie valt bijvoorbeeld waar te nemen bij de PCF. Toen de partijleiding een aantal jaren geleden haar koers in orthodoxe, pro-Sowjetrichting verlegde, kwam het eurocommunistiche deel van de partij daar tegen in het geweer, door:

- a. de opposanten een tijdlang te tolereren;
- b. daarna de meest prominente critici buitenspel te zetten (de PCF-leiding royeerde ze meestal niet, maar verklaarde dat zij door hun gedrag zichzelf buiten de partij plaatsten en behandelde ze dienovereenkomstig);
- c. tenslotte samen met de socialist in de regering te gaan zitten (de opposanten hadden de partij steeds verweten te negatief tegenover de socialisten te zijn).

De leiding slaagde erin de oppositie in de hand of beter nog onder de duim te houden.

13. Ook in de Deense CP bleef de partijleiding een groep critici de baas, die zich afgelopen zomer in een gezamenlijk stuk tegen de starre pro-Sowjetkoers van de partij afzette. Het verwijt van fractievorming en

een beroep op

[REDACTED]

een beroep op de eenheid van de partij - noodzakelijk met het oog op zulke hogere doelen als de vredesstrijd- waren voldoende om de opposanten voor het merendeel tot zwijgen te brengen. Tot royementen kwam het daarbij niet.

14. Oppositiegroepen, die zich tegenover de partijleiding weten te handhaven, zijn te vinden in de Belgische, de Finse en de Italiaanse CP.

- a. In de Belgische CP bestaat de federatie Luik als een orthodox bolwerk. Regelmatig zet Luik zich af tegen uitspraken van de overwegend eurocommunistisch georiënteerde partijleiding of probeert deze in meer orthodoxe richting om te buigen. De federatie kan dat omdat een aantal van haar mensen in de hoogste bestuursorganen van de partij zit.
- b. Een nog veel duidelijker geïnstitutionaliseerde karakter heeft de eveneens orthodoxe minderheid in de Finse CP. De groep heeft een bij onderlinge afspraak verzekerde positie in de hoogste partijorganen en heeft haar eigen publicitaire middelen om haar (minderheids)standpunten te uiten. Hoewel dit volgens het democratisch centralisme volstrekt niet kan, gebeurt het toch. Daarbij is de strijd tussen meerderheids- en minderheidsgroep al meermalen zo heftig geweest dat een breuk dreigde. Vooral onder druk van Moskou kwam die er tot nu toe telkens niet en zo blijft de Finse partij het duidelijkste voorbeeld van een CP, waarin "fractievorming" openlijk en al jaren plaatsvindt.
- c. Een ander voorbeeld van een interne oppositiegroep die zich, althans tot nu toe, weet staande te houden is de eveneens al genoemde Interstampa-groep in de PCI. De groep kan dat omdat het democratisch centralisme in de PCI vrij soepel wordt uitgelegd (er moet ruimte zijn voor het bestaan van verschillende meningen binnen de partij) en omdat de PCI zich een zuivering in ouderwetse stalinistische trant met het oog op haar democratische image niet kan permitteren. Dat geeft de groep een bepaalde speelruimte. Niettemin werd in enkele incidentele gevallen het middel van het royement gehanteerd. De partijleiding hoedde zich er daarbij wel voor niet activiteiten in Interstampa-verband, maar andere zaken als reden voor het royement aan te voeren. Op die manier blijft de groep als zodanig min of meer getolereerd.

15. Soms lopen de tegenstellingen in een bepaalde partij zo hoog op dat het tot een breuk komt. De meest recente voorbeelden daarvan dateren overigens al van een aantal jaren terug. Zo stapte in de tweede helft van de jaren '70 een orthodoxe groep uit de Engelse CP en vormde de New Communist Party. Hetzelfde gebeurde kort daarop in Zweden. Tegenover de eurocommunistische VPK plaatste zich daar een neo-Stalinistische APK. De APK weet zich, zij het op het niveau van een splinterpartij, te handhaven. De New Communist Party was de laatste jaren nauwelijks meer tot het geven van enig levensteken in staat.

16. De Spaanse CP heeft al sinds zij de Sowjetingreep in Tsjechoslowakije in 1968 veroordeelde, met orthodoxe tegenpartijen te kampen gehad. Hoewel een dergelijke concurrerende groep nog altijd bestaat, is

hieruit toch ook

[REDACTED]

hieruit toch ook weer niets gegroeid dat het formaat van een splinter te boven gaat. Ook Griekenland tenslotte kent twee CP-en. De splitsing gaat eveneens terug op Tsjechoslowakije - 1968. In Griekenland echter wordt de eurocommunistische zgn. binnenlandse KKE volstrekt overvleugeld door de zeer Moskou-loyale zgn. buitenlandse KKE.

17. Houding van Moskou. De houding die Moskou zelf tegenover de conflicten binnen de Westeuropese CP-en aanneemt, is niet steeds dezelfde. Toen bijvoorbeeld in Zweden de APK werd gevormd, handhaafde Moskou de verhouding met de VPK maar erkende tegelijkertijd de APK door deze bij officiële gelegenheden als gast uit te nodigen. Doordat de VPK hierin geen aanleiding zag om van haar kant de band met Moskou te verbreken, is de situatie ontstaan dat Moskou in Zweden met twee CP-en betrekkingen heeft.

18. Hoewel ook de Engelse New Communist Party claimde Moskou's steun te hebben, stelde Moskou zich in dit geval toch een stuk terughoudender op. Doordat van de New Communist Party weinig terecht kwam, kon Moskou een nadere positiebepaling achterwege laten.

19. Tegenover de beide KKE-en kwam Moskou wel tot een duidelijke keus. Alleen de Moskou getrouwe "buitenlandse" KKE wordt voor de CPSU-leiders als CP erkend. De "binnenlandse" KKE geldt voor hen niet als zodanig en met deze partij onderhouden zij geen betrekkingen.

20. In de zeer verdeelde Finse CP tenslotte heeft Moskou al meer-malen openlijk de orthodoxe minderheidsfractie gesteund.

21. In het algemeen wordt aangenomen, dat Moskou als het om kleine partijen gaat wat minder aarzelingen kent om zich in interne disputen te mengen of eventueel een afsplitsing te steunen dan wanneer het om grote partijen gaat. Zo lijkt Moskou het niet aan te durven om de pro-Sowjet stroming in de PCI te stimuleren tot het vormen van een alternatieve partij.

22. Wat hiervan waar mag zijn, feit is in elk geval dat er tussen Moskou en de pro-Sowjetgroepen in onafhankelijk gezinde CP-en een duidelijke affiniteit bestaat. Deze groepen of hun vertegenwoordigers zullen het vanzelfsprekend vinden om bij Moskou om steun voor hun standpunten aan te kloppen, terwijl Moskou uiteraard de neiging zal hebben die steun te geven. In dit verband mag worden bedacht dat bijvoorbeeld zowel de voormalige leider van de Spaanse CP, Carrillo, als die van de Italiaanse CP, Berlinguer - de eerste openlijk, de tweede bedekt - Moskou van inmenging en manipulatie in hun partijen hebben beschuldigd. Doorslaggevend is dit optreden van Moskou overigens niet. Immers hebben zowel de Spaanse, als de Engelse CP en de Zweedse VPK zich zonder veel moeilijkheden tegenover pro-Sowjet afsplitsingen staande kunnen houden.

23. Interne strijdpunten. Neemt de CPN met haar interne strubbelingen dus al geen uitzonderlijke positie tussen de andere Westeuropese CP-en in, met de issues waarover de tegenstellingen gaan, doet de partij dat over het algemeen evenmin.

24. De kwesties die de CPN verdeeld houden, zijn ook bij andere CP-en terug te vinden. De verhouding tot de Sowjet-Unie - actueel i.v.m. Afghanistan en de "vredesstrijd" - en de betekenis van het Oosteuropese

model, toegespitst

model, toegespitst op Polen, houden eigenlijk alle Westeuropese CP-en bezig en leiden in verscheidene van deze partijen tot verdeeldheid. Hetzelfde geldt voor de vraag in hoeverre CP-en aan de oude marxistische-leninistische dogma's moeten vasthouden - men bedenke dat de PCF al een aantal jaren geleden het begrip "dictatuur van het proletariaat" uit het partijstatuut schrapte en dat partijen als PCE en PCI zichzelf niet meer marxistisch-leninistisch noemen - en voor de kwestie van samenwerking tussen communistische partijen.

25. Wat dit laatste betreft: het trok in Nederland nogal de aandacht dat tijdens het afgelopen CPN congres de vraag werd opgeworpen of een aparte, zich communistisch noemende partij nog wel zinvol was en of niet veel beter kon worden gestreefd naar een nieuwe linkse partij, samengesteld uit de CPN en de andere kleine linkse partijen. Dat ook dit niet iets nieuws is, kan blijken uit het feit dat de Noorse CP al in 1975 een fusieproces aanging met een aantal andere kleine niet-communistische partijen. Dit proces, dat ongeveer een jaar duurde, mislukte weliswaar, maar het werd toch geprobeerd.

26. Op twee punten springt de CPN er niettemin wel uit tegenover de gemiddelde Westeuropese CP. Dat is door de aandacht die de vrouwen-emanipatie en de homobevrijding binnen de partij voor zich hebben weten op te eisen. Weliswaar gaat de vrouwenstrijd ook aan andere CP-en niet voorbij maar een "feminisering" zoals zich in de CPN voordoet, valt elders niet waar te nemen. Voor de belangstelling voor de homo-emanipatie geldt dat nog sterker.

DE SOCIALISTIESE PARTIJ

27. De resultaten, die dit jaar bij verkiezingen door de SP geboekt zijn, lijken er op te duiden dat deze partij de zo gewenste aansluiting bij de massa nog nauwelijks heeft weten te realiseren. Wel heeft de partij bij de in mei jl. gehouden gemeenteraadsverkiezingen haar zetelaantal zien groeien van 9 naar 22. Ook bij de recente Tweede Kamerverkiezingen boekte zij een lichte vooruitgang en behaalde 0,54% van het totaal aantal uitgebrachte stemmen, overigens net niet voldoende om een zetel te bemachtigen.

28. De SP doet pas sedert 1974 mee aan de verkiezingen. Voor die tijd opereerde de partij uitsluitend - op veelal verholde wijze - via een aantal massa-organisaties, zoals de Bond van Huurders en Woningzoekenden en de vereniging Voorkomen is Beter, die soms moeilijk herkenbaar zijn als communistische frontorganisaties. De enige taak van deze organisaties is het organiseren van actie op de aangewezen gebieden. De SP gaat er daarbij vanuit dat de "gewone man" in de dagelijkse belangenstrijd vanzelf tot het inzicht zal komen, dat voor het bereiken van definitieve oplossingen voor de maatschappelijke problemen het socialisme noodzakelijk is.

29. Wat de SP precies onder dit socialisme verstaat, valt af te leiden uit een recent heruitgegeven brochure "onze wereldbeschouwing". Daarin wordt op eenvoudige wijze een beschrijving gegeven van wat in de statuten van de SP het dialectisch en historisch materialisme wordt genoemd. In andere publicaties wordt de grondslag van het politieke handelen

van de SP

[REDACTED]

van de SP aangeduid als het wetenschappelijk socialisme, een term waarmee doorgaans het marxisme-leninisme wordt bedoeld. Het vermog dan ook geen verwondering verwekken dat het statutair vastgelegde organisatieprincipe van de SP het democratisch-centralisme is.

30. Dit organisatiebeginsel bergt grote mogelijkheden tot autoritaire machtsuitoefening in zich en dat is in de SP in zeer sterke mate het geval, gezien het feit dat in de statuten tevens bepaald is dat het Centraal Komitee de bevoegdheid heeft al dan niet een partijcongres bijeen te roepen. Een dergelijke bepaling is voor marxistisch-leninistische partijen nogal uitzonderlijk. De SP-leiding heeft van die bevoegdheid ook werkelijk gebruik gemaakt door na 1976 geen partijcongres meer bijeen te roepen. Wel heeft in 1981 een verkiezingscongres plaats gevonden.

31. De SP is ook een zeer centralistische geleide partij. De feitelijke macht is in handen van één man, [REDACTED] die zich als zijn grote voorbeeld [REDACTED] graag laat aanduiden als "vader"; hij dus als "vader van de SP". [REDACTED] heeft sleutelfuncties als die van organisatiesecretaris en penningmeester in zich verenigd, heeft belangrijke eigendommen van de SP op zijn naam staan en functioneert veelal ook nog als penningmeester van de massa-organisaties van de SP en van de aan die partij gebonden stichtingen. Voor zover bekend heeft een echte contrôle op het beheer van geldmiddelen door [REDACTED] sedert het begin van de jaren zestig niet plaats gevonden.

32. De SP bezit t.b.v. de propaganda een goed geoutilleerd apparaat waaronder een drukkerij. Daar wordt naast het drukwerk voor haar massa-organisaties ook "De Tribune" vervaardigd. De oplage van dit twee-wekelijks verschijnend blad bedraagt circa 30.000 stuks. De inhoud bestaat voornamelijk uit artikelen over gezondheidszorg en verslagen van acties op sociaal gebied. Veel aandacht is er ook voor de strijd in de zgn. Derde Wereldlanden. Daarbij is het opvallend, dat dit partijorgaan vooral - in positieve zin - aandacht besteedt aan de strijd van die bevrijdingsbewegingen, ten aanzien waarvan vermoedens bestaan dat ze direct of indirect ondersteund worden door de Sowjet-Unie.

33. De SP doet overigens alle mogelijke moeite zich te etaleren als een nationale, socialistische partij. Men wil geen discussie over het socialisme in de SU of in China en men wil zich door geen binnen- en buitenlandse socialistische of zich socialistisch noemende partijen de wet laten voorschrijven.

34. Zoals het een stalinistische partij betaamt zegt de SP geen illusies te koesteren over de betekenis van het parlement. Dat vertegenwoordigend lichaam heeft noch de macht, noch de mogelijkheid om de maatschappij grondig te veranderen, zo meent men. Het bezit van zetels in de Tweede Kamer ziet de SP dan ook niet als afzonderlijk doel maar als middel om de buiten-parlementaire acties, die bij deze partij een hoge prioriteit bezitten, te versterken. Eventueel wil de SP parlamentsverkiezingen nog wel zien als graadmeter van maatschappelijke veranderingen en als propaganda-mogelijkheid voor het door haar voorgestane socialisme.

35. Buiten haar

[REDACTED]

35. Buiten haar eigen frontorganisaties heeft de SP geen bindingen met of invloed in andere maatschappelijke organisaties. De SP biedt daardoor meer het beeld van een goed georganiseerde sekte dan van een politieke partij. Een sekte, waarvan weliswaar kan worden vastgesteld dat ze qua doelstellingen een bedreiging oplevert voor het voortbestaan van de democratische rechtsorde, maar waarvan het praktische handelen toont, dat van een acute dreiging in het geheel geen sprake is.